№ 43. Treschdeen, 25. Oktobrî. 1900.

Isnahk weenreiß nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ sanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Sakajâ eelâ № 19.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantorî, Kangihseru eelâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilschu eelâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Makfa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku raksta rindinu, preeksch-pusê 20 kap.; pahrtulkoschana is sweschâm walodâm par brihwu.

79. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnnscha eelâ № 36 un pee M. Petersona. — **Bauskâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birsgala kga grahm. pahrd. — **Talsôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

„Latw. Aw." war apstellet:
Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — **Schagarê:** Moses Itzigsohna k. leelnogulditawâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerschelmana k. gr. bodê, Leelâ-Smilschu eelâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfak. grahm. bodê. — **Bez tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

2. Kâ tautas labklahjiba nihkst zaur pahrleezigu alkohola baudischanu.

Pehz mahz. B. Wittrocka.

I.

Alkoholisku dsehreenu baudischanu jau sateekam aiswehsturigôs laikmetôs. Winu leetoschana tikpat weza, kâ zilweze pehz grehku pluhdeem. Noas ir pehz sweht. raksteem pirmais wihna dahrsneeks. Wihna baudischana pee Greekeem jau Homera laikâ bija pasihstama un Egiptê wihnkopibâ jau 4. gadusimteni pr. Kr. ds. tika eewesta. Israeła behrneem Kanaana semê eejot, blakus peenam bija wihnogas un medus tee eewehrojamakee baudischanas lihdsekli.

Bet zik weza wihna baudischana, tikpat weza ari ir ar to saweenotâ pahrleeziga dserschana. Jau Noam pahrleezigas wihna baudischanas launee augli bija sahpigi sajuhtami. Netruhkst wezâ deribâ zitu reebigu schuhpibas peemehru, kâ Nabals, Amons u. z., kamehr Kristus laikâ schuhpiba daudz masakâ mehrâ sastopama, nekâ agrakôs laikmetôs. Wisadâ wihsê schuhpiba Kristus laikâ nebija tapuse par tautas sehrgu. Jaunakôs laikôs alkohola patehreschana daudz semês wisâs lauschu aprindâs tik leelisku mehrâ isplatijusees, ka ar teesibu waram runat no schuhpibas kâ no kahdas tautas sehrgas.

Pee austrumu semju tautahm atrodam leelâ mehrâ isplatitu atturibu no alkoholisteem dsehreeneem, lai gan tahm pasihstami ziti ne masak kaitigi baudischanas lihdsekli. Zitadi tas ir ar tahm tautahm, kuras mahzijuschahs no eenahzejeem is Eiropas. Kahdu atbildibas slogu un kahdu launu sew neustraujahs kristigahs kulturas aisstahwji zaur tam, ka tee ais patigeem noluhkeem zenschahs dserschanu eedsimto starpâ isplatit un ar neissakamo alkohola postu un nelaimi pahrwaretahs tautas apweltit! Tâ peem. tika Indiani isnihzinati wairak zaur brandwihnu, „balto (lauschu) uguns uhdeni", nekâ zaur uguni un sobinu. Tapat ari no Eiropreescheem eewestais brandwihns posta Australijas, Afrikas un Indijas tautas.

Mehreno semes jostu apwidôs, kâ Portugalê, Spahnijâ, Italijâ un Greekijâ, kur wihnkopiba loti isplatita, dserschanas kaisliba masturigu lauschu aprindâs loti masâ mehrâ atronama, kamehr Franzijâ, kas weenummehr tika tureta par semi, kur walda leela sahtiba, apstahkli loti pahrgrozijuschees. Tanis apgabalôs, kur wihns neaug, dser brandwihnu un pilsehtôs ari leelisku mehrâ absintu.*) Pehdejôs 40 gadôs alkohola baudischana Franzijâ leelisku mehrâ (gandrihs par 300%) gahjuse wairumâ.

Gandrihs tahdi pat apstahkli sastopami ari Schweizijâ, kur tikai pehdejôs laikôs ussahkta spariga zihna pret alkoholu gan zaur atturibas kustibu, gan zaur likumeem, kâ ari Austro-Ungarijâ, kur alkohola sehrga laupa neskaitamus upurus.

Seemeł-Amerikas Sabeedrotâs Walstis un Anglijâ schuhpiba jau no sen laikeem leelisku mehrâ isplatita, kamehr Sweedrija, Norwegija un Somija mums der par preeksschsihmi, kas ar zeetu gribu, paschaisleegschanos, zilweku mihlestibu, labu peenehru un neatlaidigu zenschanos panahkams. Schinis semês atturibas kustibai jo leela loma, tâ ka ari waldiba winas wehleschanahs jo leelisku mehrâ eewehro. Tâ peem. Norwegija isgahjuschâ gadusimtena pirmajâ pusê alkohola baudischanas sinâ stahweja leelâ neslawâ, kamehr ta Baera tabelê jau no 1879. g. sahkot eenem sahtibas sinâ no wisahm zitahm semehm pirmo weetu.

Wahzijâ nesahtiba dserschanâ jau no sen seneem laikeem bija Germanu tautu ihpaschiba. To aprahda Tazits. Zaurahm deenahm un naktim dsert alu un meestinu wezee Germani neeeskatija par launu leetu. Jau Karlis Leelais islaida daschus likumus pret dserschanu, bet tee masi ko lihdseja, tâ ka dserschana sasneedsa 15. un 16. gadusimteni sawu wisaugstako stahwolli. Mahrtinsch Luters, pret schahdu nesahtibu karodams, saka: „Katrai semei ir saws ihpaschs welus, Italijai saws, Franzijai saws, muhsu Wahzu welus buhs laba wihna schlubtene un sauksees par schuhpu, tadehł ka tas tik isslahpis un istwihzis, ka wina slahpes ar leelisku wihna un alus schuhposchanu naw dsesejamas, un es baidos, ka tas tik nepaleek muhscham Wahzijai par postu." 30 gadu karâ nahza Seemeł-Wahzijâ ari wehl leetoschanâ brandwihns, it ihpaschi pilsehtôs. Bet drihs tas teek par lauschu dsehreenu un wina baudischana par tautas eeraschu, kurai padewahs wihreeschi, kâ seeweeschi. Ir sewischki 1848. gads, tâ debwetais rewoluzijas gads, aisskaloja alkohola straumê wisus dambjus, kahdus daschi sahtibas draugi bija meera laikôs pret alkohola pluhdeem usmetuschi.

Kopsch gadu desmiteem atkal alus Wahzijâ tapis par tautas dsehreenu un dserschanu un dserschanas kaisliba eeskata par netikumu. Brandwihnu leeto wiswairs strahdneeku schkirâ, fabriku un ruhpneezibas zentrôs. Bet tomehr alkohola patehreschana gadu no gada wairojahs un dserschana weenigi tani sinâ masinajusees, ka tikai strahdneeku aprindâs alkoholisku dsehreenu baudischana leelisku mehrâ isplatijusees, kamehr zitas lauschu aprindas waj nu schos dsehreenus bauda sahtigi, waj atkal alus baudischanai padewuschahs. Bet tas nu naw gan nekahds wirseens us labu, jo alus baudischana Wahzijâ tik leelisku mehrâ isplatijusees, ka peem. Wahzijas alus pilsehtâ Münchenê isdser ikgadus katrs eedsihwotajs (seewas un behrnus eerehkinot) 568 litru jeb ap 46 spannu.

Wahzijâ pastahweja 1892. gadâ 59,789 brandwihna bruhschi, kuri isgatawoja 294 miljonu litru skaidra spirta, no kam 239 miljonu tika isleetots dserschanai. Te wehl nahk klaht 5002 milj. litru alus un wairak par 3 milj. litru wihna, kas istaisa us katru eemihtneeku 130 litrus. Kahdas leeliskas summas schee dsehreeni 1899. gadâ Wahzijai ismaksaja, par tam tihri jabrihnahs, proti 2444 miljonu marku, kas us katru eedsihwotaju istaisa 55 markas (ap 27 rubł.). Schi summa ir pus tik leela kâ kara atlihdsiba, kahdu Frantschi pehz 1870. g. Wahzeem maksaja. Alkoholisku dsehreenu isgatawoschana prasa peezpadsmito daku no wisas Wahzijas apkoptahs semes un 14. daku no leetojamâ spehka. Schahdi skaitki runâ jo nopeetnu walodu un jo gaischi rahda, zik leelisku mehrâ schuhpiba Wahzijâ isplatita.

Tagad apluhkosim Kreewiju. Tautas dsehreens sche wisâs lauschu aprindâs ir brandwihns. Pat Dr. Grigorjews, pasihstamais „Sahtibas Wehstnescha" redaktors Peterburgâ, kursch ar leelu zihtibu aisstahw sahtibas kustibu un no Kreewu tautas leezina, ka ta nemas tik daudz nedserot, kâ to mehdz uhrsemês domat, tomehr newar atturetees nesazijis, ka ta dserot brandwihnu nesahtigi un nepatihkamâ, reebigâ kahrtâ. Tauta dserot gan wispahr nemot reti, tikai swehtdeenâs, swehtku gadijumôs, kâ kahsâs, kristibâs, behrês u. t. t. Pa wisu nedeku un darba laikâ dserschana esot rets gadijums. Zik daudz brandwihna Kreewijâ teek patehrets, redsam no schahdeem skaitleem. 1894. gadâ, eekams monopols tika eewests, wisâ walsti tika patehrets 25,598,867 wedru tihra (100 grahdu) spirta. Ja rehkinam brandwihna stiprumu us 40 grahdeem, tad tas istaisitu zaurmehrâ par wisu Eiropas-Kreewiju 0,58 wedru jeb 7,1 litru. Pirmahs weetas eenem Peterburgas guberna ar $1^3/_5$ wedreem schnabja us katru eemihtneeku, Maskawas gub. ar $1^1/_2$ wedreem, seemeku un widejahs ruhpneezibas gubernas ar $^3/_4$ w., deenwidus gub. ar $^3/_4$ w. Baltijas gub. ar 0,5 wedreem jeb 6 litru us katru eedsihw., widejahs semkop. gub. ar 0,5 w., kamehr Polu un seemeku-wakaru gub. schahdus skaitkus nemas nesasneedz.

Jau schee skaitki aprahda, ka brandwihns Baltijas gubernâs jo stiprâ mehrâ teek patehrets. Te klaht wehl japeerehkina alus, kuru pee mums wairak patehrê, nekâ zitâs gubernâs. Apluhkosim tuwak apstahkłus Widsemê, it sewischki us semehm.

Suhdsibas, ka laudis senak stipri dsehra, pastahweja jau ari agrak. Tâ peem. par tam loti suhdsejahs ahrsts Peters Ernsts Wilde (ds. 1732. g., m. 1785. g.), kursch Oberpahlê bija nometees un kursch laudim sawâ rakstâ „Kurze Lehre", ko mahz. Hupels pahrzehla Igauru walodâ, aprahdija, kahdu postu atnes alkohola baudischana. „Zik nelaimigs un nabags tu esi," saka Wilde, „ja es tawas nelahgahs eeraschas atgahdinos! Tu esi wairak noschehlojams nekâ zeetumneeks, waj tahds, kas likts pee spaida darbeem un kam dselschôs kaltam japastrahdâ gruhts darbs. Schee war buht weseli un ligu muhschu dsihwot. Leelaka ir nelaime, kahdu tu sew ustraujees ar pahrleezigu dserschanu. Tu nodser sawu naudu, un ja tew tahs naw, tu eekihlâ sawu labibu, kahda wehl stahw us lauka, lai waretu dsert. Kad tu labibu plauj, tew deesgan darischanas, nolihdsinot sawus parahdus, — kas tew wehl atleekahs? Zits nekas, kâ tawa meesa, kura zaur pahrleezigu dserschanu wahjinata. Tewi neattur nedz labs wahrds, nedz bailes, nedz brihdinaschana, nedz pamahzischana. Kad tu atronees krogâ un kaisliba tewi nomahz, tu par sewi neapschehlojees, bet lihdsinees tahdam, kas aptumschotu prahtu pats leek sew rokas."

40 un 50 gadôs eesahkahs sahtibas kustiba pee Latweescheem un Igauneem. Pret dserschanu stahjahs laikrakstôs, broschurâs, no kanzeles, no katedreem, mahzitaju konferenzês un sinodês. Wisi ihstee tautas draugi tanî sinâ weenis prahtis, ka alkohola pahrleezigâ baudischana tautu jo leeliskâ mehrâ posta, neween religijas, bet ari tikumibas un sadsihwes sinâ.

(Turpmak wehl.)

Wehstule no Odesas.

Odesa, salihdsinot ar zitahm Kreewijas pilsehtahm, loti ahtri usplaukuse. Schi gada Augustâ ta noswineja sawu 106. dsimschanas deenu, bet eedsihwotaju skaita sinâ ta eenem zeturto weetu Kreewijâ. Odesâ skaita schimbrihscham ap 430,000 eedsihwotaju, tâ tad gandrihs jau pusmiljonu. Tâ ka Odesai ir kreetna un weegli peeejama osta, tad zaur tirdsneezibu ta wareja peeaugt milsigâ ahtrumâ. Ar sawu tirdsneezibu us ahreeni ta ahtrâ laikâ kluwa eewehrojama, jo Kreewijas raschojumi leelâ wairumâ teek zaur Odesu iswesti us ahrsemehm pa wisahm pasaules juhrahm. Pehdejôs gadôs leekahs, it kâ iswedumi zaur Odesu buhtu pamasinajuschees. Dsimtee Odesas tirgotaji sahk schehlotees, ka ar weikaleem ejot us leju. Saka, ka pilsehta bijuse gan maises weeta, bet kahdu laiku atpakal. Kamehr pehdejôs gadôs Krimas juhrmalas pilsehtâs wisgaram esot eetaisitas ostas preeksch tirdsneezibas kugeem, laba teesa eenahkumu no Odesas atkrihtot nost. Tomehr Odesa buhs un paliks arween ta weeta, zaur kuru eet leelum leelâ dała iswedumu no Kreewijas un peenahk leelakee eewedumi no ahreenes.

Wezu, eewehribas zeenigu peeminu un slawenas pagahtnes Odesai naw. Wehl katru gadu nahk milsigs skaits jaunu, krahschnu namu klaht, zaur ko pilsehta ar katru gadu isplešchahs plaschumâ. Neti kur gahdâ ar tahdu ruhpibu par pilsehtas isgresnoschanu, kâ te. Jaunakâ laikâ zeltahs publiskahs eestahdes eewehrojamas ar sawu plaschumu, kâ ari ehrtumu. Tâ drihsâ nahkotnê Odesa warehs lepotees ar slimnizu, kahdas warbuht otras nebuhs Kreewijâ. Ar scho gadu ari weetejahs augstskolas telpas stipri paplaschinatas un isgresnotas. Neweena no jaunakahm, eewehrojamakahm buhwehm naw bez saweem tehleem, un daschu namu no ahrpuses apluhkojot leekahs, it kâ wisi nama eedsihwotaji buhtu sakahpuschi us jumta malahm. Kas pasihst senako Odesu, apgalwo, ka ihstenâ Odesas usplaukschana sahkusehs 10—15, ja daudz, 20 gadus atpakal, kad ihsti tirdsneeziba un labibas iswedumi us ahrsemehm sahkuschi eet wairumâ. Ari apstahdijumu sinâ pilsehta eewehrojama un karstâ laikâ dod patihkamu paehnu us eelahm. Bez tam pilsehtai peeder publiski dahrsi un krahschnais Nikolaja bulwars ar isskatu us juhru. Sche pastahwigi usturohs daudz publikas. Pilsehtas nomalês daudz priwatu dahrsu, bet sawâ sinâ ihpaschi eewehrojams dahrsis ar telpahm pilsehtas nomalê peeder beedribai preeksch lauschu sahtibas weizinaschanas, kur teek sarihkotas lehtas lauschu teatra israhdes, preekschlasijumi u. t. t. Pilsehtas satiksmi weizina daudzahs sirgu dselszeła lihnijas, kas peeder kahdai Belgeeschu sabeedribai; par samehrâ lehtu maksu war nobraukt leelu gabalu. Bet kâ wisur, tâ ari te weetejeem laikraksteem nahkahs west ar sirgu dselszeła waldi pastahwigu karu. Drihsâ nahkotnê zer te eerihkot elektrisku dselszeku, kahds jau ir daudz masakahm Kreewijas pilsehtahm.

Slawenas ir ari Odesas juhrmalas dseedinaschanas un peldu weetas, tâ sauktee limani. Tanis pa wasaru sabrauz daudz peldu weesu dseedinatees no daschadahm kaitehm. Bet sche wisa dsihwe

---

*) Is wehrmelehm, anisa un wehl zitahm sahlehm isgatawots stiprs schnabis, ko loti daudz leeto Franzijâ.

Paspahrnê.

Bez pajumta.

Luhk, wezenite eet pa zeku,
Tahs kaulus lupatas ween sedz,
Aiz nespehka tai kahjas grihlo
Un azis wahji, wahji redz.

Kurp solo wezenite lehni?
Waj mahjâs eet, jo wakars wehls?
Tai mahjas naw; ak, nabadsite!
No mahjahm isdsina to dehls . . .

Ta eet bez mehrka, eet un stahjahs . . .
Pee azim lakatinu speesch;
Bet winas sirds waj luhst aiz behdahm.
Ai, mahtes sirds, ko ta gan zeesch!

Te kalninâ stahw basnizina,
Turp wezenite eegreeschahs
Un kâ pee mihkas mahtes kruhtim
Pee durwim zeeti peespeeschahs.

Un sawas zeeschanas un wainas
Ta klusi Debesstehwam suhdz,
Un, afarahm pahr waigeem birstot,
Par sawu dehlu Deewu luhdz.

Un, Deewa sinâ nodewuseks,
Ta salihkuse tahlak eet.
Ak, kautini, kur wina klauwehs —
Jel durwis winai atwereet!

Leepinu Mikus.

Kihnas kara jozigahs puses.

Kaut gan kareiwju asinis deen no deenas lihst us kara-lauka austrumôs, tomehr atklahti karsch Kihnai naw wehl peeteikts, un rahdahs, ka starp leelwalstim un Kihnu walditu wehl arweenu meers. Par scho dihwaino satizidu leezina daschi jozigi gadijumi.

Drihs pehz Taku ostas eenemschanas ussrehja sehkli Amerikanu kara-kugis „Oregons", bet tika no Kihneeschu kara-kuga nowilkts un atswabinats. Tuhlit pehz tam, Anglu kreiseram garam brauzot, tas spehleja Anglu walstshimnu. Kahds zits Kihneeschu kreisers, kura leelgabalus bij padarijis nederigus kaujai Wahzu kara-kugis „Gefions", tika no zita kara-kuga sweizinats. Bet tâ ka winsch nespehja ar leelgabala schahweeneem sweizinajumu atbildet, tad tam ar waru peeprasija atbildi par nepeeklahjigo isturaschanos. Leelgabalus apluhkojot, wiss isskaidrojahs. Tsangtsitungas generalgubernators, kam wajadseja ismaksat algu sawam kara-spehkam, kursch karoja pret ahrsemneekeem, greesahs pehz aisleenejuma pee diwi Kihneeschu bankahm; bet tahs isdewa winam nandu tikai us Anglu galwoschanu. Kahds Kihneeschu waldibas ahrsts nehma dsihwâko dalibu pee Wahzu ofizeeru un kareiwju weselibas stahwokła apluhkoschanas.

Prinzis Tuans ar saweem domu beedreem, nemeerus zeldami un kuhdidami, gan laikam nekad nesapnoja, ka zaur nemeereem peespeedihs Kihnas waldeneekus isleetot kahdu eenihstu Eiropas isgudrojumu. Waldone keisareene un keisars tika zaur nemeereem peespeesti, behgot no Pekinas us Paotingfu, isleetot pirmoreis dselszeku. Dselszeła lihnija, kas agrak bij nodota leetoschanai, bet wehlaku ispostita no leelduhrneekeem, tika us ahtru roku islabota; bet tâ ka neweena lokomotiwe nebij dabujama, tad wagoni tika wilkti no Kihneeschu strahdneekeem.

Kihneeschu „nê".

Eiropas rakstneeki, kuru gara behrni newar eeraudsit deenas gaismu, tihri war apskaust sawus darba beedrus Kihnâ, ar kahdu saldu wahrdu wirumu Kihneeschu awischu redakzijas atraida nederigos rokrakstus. Eiropâ atbild ihsi: „neder", „eekrita papihru kurwi" waj „naw telpu" un tamlihdsigi. Kihneeschu awischu redakzijas turpretim mehdz atbildet ar schahdu wehstuli: „Slaweno saules un mehnescha brahli! Noskatees jel us Tawu wehrgu, kursch pihschkôs nokritis pee Tawahm kahjahm, kursch skuhpsta semi Tawâ preekschâ un no Tawas schehlsirdibas luhdz eeschehloschanos atlaut dsihwot un runat. Ar aisgrahbtibu un fajuhsmibu mehs lasijam Tawu rakstu. Pee muhsu sentehwu kauleem mehs Tew swehram, ka nekad wehl tahdu meistara darbu neesam lasijuschi. Ja mehs scho rakstu nodrukatu, tad Wina Majestete, Kungs un Keisars, mums pawehletu ari turpmak pee tahdeem raksteem turetees un nekad neko nepasneegt, kas nelihdsinatos Tawam darbam. Bet tad mums warbuht wajadsetu gaidit wehl 10,000 gadu, kamehr tamlihdsigu rakstu dabutu. Tadehł ar drebeschanu un trihzeschanu suhtam Tawu rakstu atpakal, lihds ar desmittuhkstoschkahrtigu atwainoschanos. Noskatees, kur pee Tawahm kahjahm gul pihschkôs Taws ustizamais wehrgs."

Grahmatu galds.

1. Juku jukam. Joku luga peezôs zehleenôs (Kotzebue's Wirrwarr). Fr. Stefanija tulkota. 96 l. p., makfâ 40 kap. Ihstais wainigais pee wisahm juku jukahm un klipatahm schini lugâ ir Jautrinu Frizis, muischas ihpaschneeka Kuhtraina mahsas dehls un audseknis. Un reisehm, kad ar nebehdneeka roku sasschketinatais joku pawedeens taisahs pahrtruhkt, nahk palihga gadijums, rada jaunus fareschgijumus (69. lap. p.) un jukas turpinahs tahlak, kamehr farakstitajam patihk tahs nobeigt. Kas joku lugâs wairak neko nemeklê, kâ jozigus skatus un pasmeeschanos — tam schini lugâ mantas deesgan . . . Waloda tulkojumâ weetweetahm pasmaga. Skaidru atlikumu no pahrdoteem ekfemplareem tulkotajs-isdewejs dahwina Muhrumuischas Leel-Berkenes skolai un par lugas katrreisigo israhdischanu — 5 rubli Rig. Latw. Beedr. Sinibas komisijas rakstneezibas sondam. Eewehrojot maso personu skaitu un weeglo skatuwes eerihkojumu — luga deesgan weegli israhdama ari us laukeem — kaut gan lugâ tehlotee zilweki mums gruhtaki saprotami. Druka sewischki glihta. N. N.

2. Ridseneeks us laukeem. Joks tschetrôs zehleenôs no G. v. Mosera un E. Heidena. Latwiski no Augusta Wahrnas (Wahrtina). Tukumâ, J. Birsgala apg., 122 lap. p., makfâ 40 kap.

Gandrihs lihdsiga nupat pahrrunatai lugai ir ari schis „joks": „Ridseneeks us laukeem", kaut gan raksturi schini lugâ mums isleekahs tuwaki un wairak saprotamaki. Mahjas ihpaschneeks, Ridseneeks Augusts Brose ismaina sawu namu Rigâ pret kahdu Lupatu muischu. Atkal ronahs pahrpratumi un pahrpraschanahs, ka spehzigais gadijums stumda zilwekus kâ lelles, un skatitaja preekschâ norisinajahs weens smeekligs (reisehm loti mulkigs) skats pehz otra. Waloda schini grahmatinâ tekoschaka, lai gan netruhkst daschu — sawadibu. Korektura loti pawirscha. N. N.

3. Seedu lapinas. Kreewu walodâ farakstijis D. Kaigorodows, 62 lap. pus., makfâ 20 kap. Grahmatinâ atrodahs masi stahstini un pasazinas, skaitâ 8, kuru noluhks masajôs lasitajôs modinat intresi un lihdsjuhtibu ar spahrnoto dsihwneeku walsti. Leelakâ dała stahstinu farakstiti deesgan peewilzigi pa lasitaju gaumai un bez schaubahm tautskolas paaudzê stiprinahs daiłuma un zilwezibas juhtas. N. N.

4. „Jaunibas draugs". „Basnizas Wehstnescha" Oktobra burtnizâ lasams schahds pasinojums:

Preses wirswalde ir atlahwuse „Basnizas Wehstnescha" redaktoram mahzitajam J. Rosenam isdot bildehm un sihmejumeem illustretu mehneschrakstu „Jaunibas Draugs", gan kâ „Basnizas Wehstnescha" peelikumu, gan ari par sewi ween abonejamu. „Jaunibas Draugs" kalpos muhsu jaunahs augoschahs paaudzes wajadsibahm un raudsîs buht par palihgu skolahm un kristigai audsinaschanai. Saturam buhs: ihsi stahstini, apzerejumi par tizibu un tikumibu, dsihwes aprakstî, dsimtenes wehsture un geografija, tautas teikas un dseesmas, seedi no Latweeschu un zitu tautu literaturas, aprakstî par dabu ar bildehm u. t. t., pamahzibas wisadôs derigôs jaunekłu darbôs ar sihmejumeem, rotaças, sinas un sludinajumi. Zena buhs tikai 1 rubli 50 kap. par gadu. Zenu leekam tamdehł tik semu, lai ari masturigeem buhtu eespehjams to preeksch saweem jaunajeem eegahdat. Zeram, ka Deews mums palihdsehs schai darbâ pee muhsu tautas jaunahs paaudzes. Muhsu jaunâ paaudze ir muhsu paschu nahkamiba. Tapehz ta ir sewischki ruhpigi kopjama un turama tehwu tikumôs un tehwu deewbijibâ. Tahdâ kristigâ garâ strahdahs „Jaunibas Draugs".

makſâ pahrak dahrgi, kapehz maſak turigee uſturahs Odeſâ un tahs 7—10 werſtes uſ limaneem nobrauz pa dſelſzeku un, wannas nehmuſchi, atkal dodahs atpakaļ uſ pilſehtu. Bet ir ari attahlakas peldu weetas, kur uſtureſchanahs ſamehrâ deesgan lehta.

Odeſâ faſtopamas daſchadas tautibas un daſchadas tizibas, kurahm naw nekahda eenaida ſawâ ſtarpâ. Wiswairak Odeſâ dſihwo Kreewu, tad Wahzeeſchu, Schihdu, Greeku, Poļu, Turku, Perſeeſchu, Tataru, Italeeſchu, Angļu u. t. t. Greeki un Turki jau ſkaitahs ari pee Odeſas eedſimtajeem. Greeki tapehz ari eenehmuſchi deesgan ſwarigas weetas daſchadôs arodôs. Tâ par peem. Greeki Odeſâ ir galweneē maiſes apgahdataji; winu zeptuwes, kas peeder leelruhpneekeem, tura pa wairak deſmitahm nodaļahm wiſâs pilſehtas malâs. Blakus tahdam uſnehmajam konkurents ar maſu kapitalu neka neeſpehj. Tapat Greekeem peeder leels ſkaits kafejnizu, ehdamu galdu u. z. Winu kapitalam ari birſchâ naw pehdejâ loma. Ari wiſpahribas labâ tee neatrauj ſawus graſchus. Tâ kahds Greeku tautibas bagatneeks ar ſawu kapitalu nodibinajis paprahwu beſmakſas bibliotēku un daſchas zitas eeſtahdes. Bet ari neweena zita tautiba neatraujahs dot, kur wajaga. Odeſa wiſpahr iſſlaweta ar ſawu dewibu. Daudſ te eeſtahſchu labdarigeem mehrkeem. Tomehr gandrihſ tâ iſnahk, ka kur daudſ dod, tur wehl wairak grib.

Odeſas apkahrtnê ir wairak Wahzu koloniju. Tadehļ ari pilſehtâ Wahzeeſchu eeſpaids ſtipri ſajuhtams. Ja nemaldos, Odeſâ un tahs apkahrtnê ſkaita kahdus 50,000 Wahzeeſchu. Te ſawâ kwartalâ wineem ir glihts deewanams, kurſch nupat teek iſlabots. Draudſi apkopj wairak mahzitaji. Turpat pee Sw. Pahwila baſnizas Wahzeeſcheem ir ſawa ſkola, kuras telpâs ſchimbrihſcham notur deewawahrdus, un daſchas zitas eeſtahdes. Odeſâ iſnahk ari weens Wahzu deenas laikraſtis, kurſch kalpo ari wiſpahrigahm wajadſibahm. Tad wehl weena un ne gluſchi maſa daļa weetejo Wahzeeſchu ſkaitahs pee baptisteem. Sawas ſaceeſchanas baptisti notura ihretâs telpâs, kuras, ne wiſai plaſchas, arween mehdſ buht pilnas. Winu draudſe no labprahtigeem dahwinajumeem laſa lihdſekļus preekſch ſawa luhgſchanas nama zelſchanas. Kâ dſirdeju, turpat ſinamâs reiſês luhgſchanas noturot ari Angļu waloda.

Poļu katoļu draudſe ari ir labi leela. Paſtahwoſchais deewanams preekſch tahs ſchimbrihſcham iſrahdahs par maſu, kapehz ari ta jau peenahzigâ weetâ bij eeſneeguſe luhgumu dehļ atkaujas zelt otru katoļu deewanamu.

Latweeſchu ſkaitu Odeſâ rehkina uſ kahdeem 500. Warbuht ihſtenibâ tas buhs leelaks. Ir daudſ tahdu Latweeſchu, kas ilgi ſweſchumâ uſturedamees, atſweſchinajuſchees no ſawas mahtes walodas un to galu galâ aiſmirſuſchi. Daudſi Latweeſchi te eenem zeenitu ſtahwokli ſabeedribâ un wiſpahri atrodahs labôs apſtahkļôs. Lai gan Latweeſcheem te naw ſawa mahzitaja, tomehr weena daļa no teem wismaſ reiſi mehneſi ſanahk kopâ noturet deewaluhgſchanu. Mahzitajs iſdalit deewamaiſi atnahk reiſi gadâ, — ja daudſ, diwas reiſes. Beſ tam Latweeſchi eet weetejâ Wahzu luteranu baſnizâ.

Wiſpahri Latweeſcheem pahrmet, ka tee ſehjot naida ſehļu brahļu ſtarpâ. Nedomaju, ka tas teeſcham buhtu jaſaka ari par Odeſas Latweeſcheem, tomehr waretu gan ſagaidit, ka teem te buhtu ari ſawas zeeſchakas, kopigas intereſes. Latweeſchu leelâ daļa te eenem labas weetas un labi nopelna. Lai peeweſtu peemehru, ar ko Latweeſchi ſche nodarbojahs, waru peeminet, ka weetejâ paſtâ ween kahdas 30 daſchadas weetas eenem Latweeſchi. Sawâ laikâ Latweeſchi te gan mehginajuſchi nodibinat ſawſtarpigu palihdſibas beedribu, bet daſchadu eemeſlu dehļ lihdſſchim nekas naw iſnahzis. Ir ari gadijuſchees dirigenti, kas mehginajuſchi Latweeſchu ſtarpâ weizinat dſeedaſchanu un nodibinat dſeedaſchanas kori, bet ari teem naw bijis ilgs muhſchs. Agrak wiſpahr Latweeſcheem bijis wairak kopibas un Latweetis Latweetim, ja to dſirdejis uſ ceļas runajam, reti kad gahjis garam, bet pehdejâ laikâ daudſ kas tapis zitadi. Pa daļai tas nahzis zaur to, ka daſchi nekreetni ļaudis luhkojuſchi eedſihwotees uſ tanteeſchu rehkinuma, kapehz tagad, ja kahds peenahzejs ſtahdotees preekſchâ par „tanteeti", no ta neka laba negaidot. Un no peedſihwojumeem pamahzits, daſchs labs atraujahs no kopigu intereſchu peetopſchanas, lai ari zitadi warbuht ar preeku buhtu ko darijis. — Zereſim wismaſ, ka uſ preekſchu ſchini ſinâ par Odeſas Latweeſcheem dſirdeſim kaut ko labaku. E. R.

No ahrſemehm.

No Kihnas ſinas pehdejâ laikâ ſtipri apſikuſchas, un tahs paſchas, kas atnahk, ir deesgan nedroſchas. Naw pat ſkaidri ſinams, kur ihſti Kihnas keiſars un keiſareenes-atraitne tagad uſturahs, kaut gan winſch ſuhta rakſtus pee daſchadahm waldibahm, iſluhgdamees palihdſibu pee meera lihgſchanas. Leelwalſtju weetneeki Pekinâ notura gan it beeſchi ſehdes, bet no ihſtahm meera ſarunahm wehl nekas naw dſirdams. Tadehļ ka labaka neka naw, laikraſti wehl joprojam ſtipri nodarbojahs ar Wahzu-Angļu lihgumu. No daudſ puſehm iſſazitas aiſdomas, ka ſchinî lihgumâ eſot wehl daſchi zilli ſlepeni punkti, kas laikam ſihmejotees uſ Deenwidus-Afrikas jautajumu. Ar leeloko ſinkahribu ſagaida, ko ihſti Kreewija uſ Wahzu-Angļu preekſchlikumeem ſazihs.

Schur tur wehl noteek ſadurſchanahs ſtarp leelwalſtju kara-ſpehku un Kihneeſcheem, tarſchu leelaku zihnu naw pehdejâ laikâ bijis. Wiſnaigaki dumpineeku medſchanâ leekahs buht Wahzeeſchi; wineem ari paſchâ Pekinâ un apkahrtnê jo beeſchi iſnahkot ſadurſchanahs ar Kihneeſcheem, pee kam wini rihkojotees wiſai bahrgi. —

Mandſchurijâ Kreewu kara-ſpehks iſpleſchahs arweenu tahlak, klihdinadams dumpineeku bandas; leelaku kauju ari tur naw bijis.

Aprehkinats, ka tagadejâ dumpî Kihnâ lihdſſchim nonahwetu pawiſam kahdu 40,000 kriſtigo; wehl daudſ leelaks eſot to ſkaits, kas aplaupiti un ſawu mantu ſaudejuſchi. —

Uſ Deenwidus-Afrikas kara-lauka Buhri beidſamajâ laikâ ſtipri ſanehmuſchees, un tiklab Transwalê, kâ ari Oranſchas brihwwalſtî Angļi waj ikdeenas peedſihwo nepatihkamus pahrſteigumus. Tâ ſtarp Heidelbergu un Heilingſtati Buhru wadonis Anſis Bota 8. Oktobrî apturejis dſelſzeļa brauzeenu, kas wedis nodaļu no Angļu ſtrehlneeku brigades. Angļeem krituſchi diwi wirſneeki un leelaks ſkaits ſaldatu, tee ziti beidſot padewuſchees. Angļu generalis Bartons wairak deenas ilgi tizis tramdits no Deweta kareiwjeem. Beidſot Bartonam iſdewees Buhrus iſklihdinat. Pehz Angļu ſinahm Buhreem krituſchi 24, eewainoti 19 un ſawangoti 26 wihri, Angļeem kritis 1 wirſneeks, eewainoti 6 wirſneeki un 51 ſaldats. Starp Spriugfontenu un Filipoli Angļu leitnants ar 60 jahtneekeem eeſkrehjuſchi Buhru lamatâs; iſglahbuſchees tikai 7, ziti ſawangoti. Pee Hopſtates Buhri Angļeem uſbruļuſchi un atnehmuſchi diwi leelgabalus. Pee Genewas Buhri eelenkuſchi Angļu preekſchpulkus un ſawangojuſchi 90 wihrus; wehlak gan tee atkal atſwabinati. Wriburgas apkahrtnê, tâ tad Angļu robeſchâs, Buhri topot jo deenas droſchaki, tâ ka warot ſagaidit pilſehtas eelenkſchanu. 8. Oktobrî bijuſi zihna pee Betlehemes, kur Angļeem 3 wihri krituſchi un 17 eewainoti. Oranſchas brihwwalſts deenwidwakarôs Buhri eenehmuſchi Koſifonteinas pilſehtinu. Ja nu wehl eewehro, ka wiſas ſchihs ſinas nahk no Angļu paſchu puſes, tad gan jaleezina, ka Buhri dara Angļeem wehl raiſchu deesgan. Lords Robertſs gan atkal jau noteizis deenu, kurâ tas buhſchot dotees zeļâ uſ Angliju, proti 7. (20.) Nowembrî, bet jaſchaubahs, waj ari ſchoreiſ nebuhs terminſch atkal jaatzeļ.

Netruhkſt Angļeem gan ari ſawa preeka. Tâ nule **Londonê** bijuſchas tihri neaprakſtamas gawiles, kad pahrnahzis ſawwaļneeku pulks, ko pati galwas-pilſehta bij uſ kara-lauku ſuhtijuſi. Pahrnahzejus ſagaidot un apſweizinot ļauſchu druhſmeſchanahs bijuſi tik leela, ka burſmâ daſchi zilweki nonahweti un wairak nekâ ſimts eewainoti. Prahtigakee laikraſti norahda, ka leeliſkâ apſweizinaſchana neſtahwot nekahdâ ſaſkanâ ar pahrnahzeju nopelneem, jo braſchee Londones dehli neeſot ne reiſ nopeetnâ kaujâ bijuſchi. —

Lords Selsberis iſdarijis eewehrojamus pahrgroſijumus miniſtrijâ. Pats winſch paturejis tikai miniſtru preekſchneeka un ſehgeļa glabataja godu, ahrleetas atdodams ſenakajam kara miniſtrim Lansdaunam; par eekſchleetu miniſtri eezelts Ritſchijs, par kara miniſtri Brodriks, par juhrleetu miniſtri Selborns. Tſchemberlens palizis ſawâ wezajâ weetâ. Angļu laikraſti naw ar pahrgroſijumeem nemaſ meerâ un ſihwi uſbruhk lordam Selsberim.

Angļu wairumam karſch ar Buhreem apnizis lihdſ kaklam. Sinams, waldiba to newar atſtaht neeewehrotu un tamlihdſ ari lords Robertſs to dabu ſajuſt. Nule Angļi atkal uſſahkuſchi ſarunas ar Lui Botu, gribedami to peedabut uſ padoſchanos. Bet puhlini palikuſchi beſ ſekmehm. Preſidents Steijns Angļu ſuhtnus pat nemaſ naw peenehmis. Kâ lai ari Buhri tiz Angļu peedahwajumeem, kad wineem jo deenas jadſird par nejaukakeem Angļu waras darbeem. Angļu kareiwji leekahs pahrwehriuſchees par tihrajeem meſchoneem. Nepeeteek wineem ar to, ka laupa un bedſina Buhru ihpaſchumu, bet netaupa ari winu ſeewas un behrnus; pee 8 gadus wezahm meitenehm tikuſchi paſtrahdati waras darbi. Un kur Angļeem paſcheem neatleek laika wiſu iſpoſtit, tur wini tad uſlaiſch melnos Kaferus wirſû, lai tee poſta darbu pabeidſ. —

Wahzijâ ſazehlees leels uſtraukums pret eekſchleetu miniſtriju. Tizis ſinams, ka eekſchleetu miniſtrija ſawâ laikâ no leelruhpneeku ſabeedribas peepraſijuſe un ſanehmuſe naudu, 12,000 marku, ar ko gahdat aiſſtahwetajus kahdam leelruhpneekeem patihkamam likuma projektam. Daſchi laikraſti ſtiprôs wahrdôs nopek eekſchleetu miniſtrijas ueglihto rihkoſchanos weenas partijas labâ un praſa, lai eekſchleetu miniſtris grahfs Poſadowſkis atkahptos no ſawas weetas. —

Spahnijâ eekſchejee nemeeri parahdahs atkal deesgan bihſtamâ iſſkatâ. —

No eekſchſemehm.

No Peterburgas. Namu gahſchanahs. Gandrihſ waj ikdeenas atkahrtojahs nelaimes gadijumi pee jaunu wehl nenobeigtu namu zelſchanos. Tâ nule Peterburgâ, kâ „Now. Wremja" ſino, tirgotaja Aksenona namâ notikuſe ari tahda nelaime — eegahſuſchees greeſti no trim ſtahweem. Upuru, par laimi, ſchoreiſ naw daudſ, — tikai kahdi trihs ſtrahdneeki no 35 dabujuſchi ſmagakus eewainojumus waj ſakropļoti. Gahſchanahs eemeſls — kahda neſtipra ſchkehrsſeena treſchajâ ſtahwâ. Eſot uſſahkta iſmekleſchana, kurſch tas wainigais pee ſchihs nelaimes.

— **No mironeem iſzehlees.** Wairak Peterburgas awiſes, pehz jauneem notikumeem ſlahpdamas, „eekrituſchas", ſchi wahrda pilnâ noſihmê. Winas paſneeguſchas jau plaſchus nekrologus (dſihwes rakſtus) par eewehrojamo Kreewu rakſtneeku A. K. Michailowu (Schelleru), iſpauſdamas, itkâ tas buhtu miris. Pateeſibâ tomehr iſrahdijees, ka Michailowa kgs ſpirgts un weſels un ne domat nedomâ wehl atſtaht ſcho ſemes eeleju.

No Peterburgas. Weetu apgahdaſchanas kantoris. Peterburgas pilſehtas dome nodomajuſi eerihkot ſewiſchku weetu apgahdaſchanas kantori, kura galweneekais uſdewums buhs, ſtrahdneekus, kam naw darba, apgahdat ar weetahm. Wiſi darba peedahwajumi tiks eerakſtiti grahmatâs un eedaliti diwâs ſchkirâs: wihreeſchu darba peedahwajumi un ſeeweeſchu darba peedahwajumi. Tapat ſewiſchkâs grahmatâs tiks eeweſti wiſi weetu peedahwajumi, ſkatotees pehz tam, kahda aroda ſtrahdneeki wajadſigi. Paſinojumi tiks peenemti ar mutes wahrdeem un rakſtu. Kantoris ſawu widutaja darbibu ſneegs par welti, tikai no weetu mekletajeem tiks nemti deſmit kap. par deeneſta grahmatu un no weetu peedahwatajeem 10 kap. par peeteikſchanahs blanketi.

— **Finantſchu miniſterija** paſkaidrojuſi, ka ſudmalas, kas peeder ſemneekeem un kuras tee paſchi wada, atſwabinamas no ruhpneezibas nodokļa, ja ſudmalâs naw wairak nekâ iſchetri gangi waj weens waltſchu gangis.

Dſelſzeļa ſtaziju bufetês Baltijâ nodomats aprobeſchot brandwihna un alus pahrdoſchanu. Tikai kahda treſchddaļa no tagad paſtahwoſchahm bufetehm wareſchot pahrdot ſchos dſehreenus.

Rehwelê nodomats iſdot diwi jaunas Igaunu deenas awiſes, beſ tam wehl kahdu mehneſchrakſtu „Wanemuine" par teatra mahkſlu. Preſes wirswaldei eſot jau eeſneegti luhgumi dehļ atkaujas.

No Lezkawas meeſtina (Schauku apr.) mums ſino par breeſmigu **brahļu ſlepkawibu.** Auguſta beigâs peeguļâ eſot tizis noſchauts kahda turiga Leiſchu ſaimneeka dehls, 26 gadus wezs jauneklis. Deenestpuiſis, kas ari bijis peeguļâ, ſtahſtijis, ka ſlepkawas eſot bijuſchi ſirgu ſagļi. Sahkot pee tam ari palizis, tatſchu pehz kahda mehneſcha ſahkts dſiht pehdas ihſtajam wainigajam, proti noſchautâ jaunakajam brahlim. Bet winam laimejees iſbehgt un laikam aiſlaiſtees uſ Ameriku. Lihdſwainigais puiſis apzeetinats. Slepkawibas eemeſls bijis mantaſkahriba un greiſſirdiba, jo jaunakais brahlis gribejis wezakajam atnemt mahjas un ſaderetu lihgawu.

Paſta wirswalde, kâ „Lib. Now." ſino, iſlaiduſi jaunu noſazijumu par paſtmarku uſlipinaſchanu uſ wehſtulehm. Proti markas uſlipinamas kuwerta labajâ ſtuhrî adreſes puſê.

Widſeme.

Rigas Latweeſchu Beedribas Sinibu Komiſija pehdejâ ſehdê 20. Oktobrî iſdalijuſi ſtudentu ſtipendijas, pawiſam 1800 rbl. 102 peepraſitajeem, kamehr peepraſits bij pawiſam 5079 rbl. no 105 ſtudenteem.

No Rigas. Rigas Latweeſchu Beedribas Sinibu komiſija nolehmuſi ſawâ ſehdê 13. Oktobrî iſdot Aronu Matiſa faſtahdito rahditaju par tulkojumeem no zitahm walodahm Latweeſchu walodâ.

No Skujenes draudſes, Zehſu aprinkî. Daſchadas ſinas. Tâ ka ſchejeenes maſâ baſniza draudſei wairojotees wairs neſpehj uſnemt wiſus deewaluhdſejus, tapehz jau ſen tika domats un gahdats par baſnizas paplaſchinaſchanu zaur jauna torna peebuhweſchanu baſnizas galâ. Igahjuſchâ gadâ kahds meiſtars, kurſch ſcho darbu bij uſnehmees padarit, neatnahza, tadehļ ka tas domajahs, ka darbu par lehtu ſanehmis. Schogad atkal kahds zits meiſtars ſcha jaunâ 15 aſu augſtâ torna buhwi gan ſanehmis par weſeleem tſchetreem ſimtu rubļeem dahrgak, nekâ pirmejais, bet tomehr tas ar darbu tizis tikko knapi puſzeļâ un droſchi ween paees wehl kahds gads, kamehr ſche buhs ehrts deewanams. — Schihs baſnizas tuwumâ tagad atrodahs krogs un krona brandwihna bode, kas daſchkahrt ir baſnizai par peedauſiſchanu. — 17. Septembrî Eſchu Z. ſaimneekam pehrkona negaiſâ ſibins ceſpehra rijâ, kura nodega lihdſ pamatam un ſaudejumi ſneedſahs pahri par 400 rbl. — Atkal 27. Septembra nakti zaur uguni aiſgahja ſchejeenes iſbijuſchais Tſchanka krogs un nodedſa lihdſ pamateem. Jabrihnahs, ka pehz 1. Julija ſchur tur leeſmâs aiſeet iſbijuſchahs plihtnizas. Kss.

No Dſelſawas nowada. Sawada ſahdſiba un ugunsgrehks. Sche kahdam ſaimneekam no ganibas noſagts wiſs ganams pulks. Sagļa beedrs, wezas wezenes iſſkatâ, ganu aiſmahnijis projam, luhgdams, lai zaur meſchu pawabitu. Zeļâ ſaglis kahdu daļu no lopeem pahrdewis Gr. meeſneekam un ar ziteem atlituſcheem aiſlaidees projam. Gr., eekams eeraduſchees mekletaji, jau bijis pirktos lopus nokawis. — S. ſaimneekam naktî pee kuhts peelikta uguns, kurâ ſadega, iſnemot aitas, leellopi un ſirgi, kapehz ſaudejumi tam wiſai ſahpigi. Kss.

No Leeſeres, Zehſu aprinkî. Schauſchaligs ugunsgrehks. Schejeenes Oſoleeſchu ſaimneekam naktî, zeetâ meegâ gulot, waj nu ſkaudibas dehļ, waj atreebſchanahs nolukâ pee kuhts peelaiſta uguns, kurâ breeſmigâs mokâs ſadeguſchi wiſi lopi, ſirgi un aitas, jo glahbſchana bijuſi neeſpehjama. Kss.

Zehſu Weeſigas Beedribas jaunais nams, kâ „Balt. Wehſtn." ſino, 21. Oktobrî ſwinigâ kahrtâ eeſwehtits.

No Limbaſcheem mums rakſta: Reti jauku **dabas parahdibu** wareja 17. Oktobra agrâs rihta ſtundâs muhſu pilſehtas apkahrtnê eeraudſit. Apmehram pulkſt. 3 pee ſeemeļu-wakara apwahrkſchna parahdijahs milſigi ugunigi ſtabi, kuri ſarkan-ſaļu gaiſmu atſpihdeja un tad peepeſchi noſuda. Schi dabas parahdiba pehz ihſakeem waj garakeem ſtarpbrihſcheem puſſtundas laikâ 12—13 reiſ atkahrtojahs. Debeſs bij pilnigi apmahkuſehs. Tumſchâ nakts kluwa tik gaiſcha, ka waretu waj laſit. Daikai dabas ainai paſtahwot no wiſaugſtakahs weetas pee debeſim krita neſkaitamas, maſas ugunigas lodites un iſdalijahs uſ daſchadahm puſehm. Peedarbâ ſtrahdajoſchee kuhleji tâ bija pahrbijuſchees, ka wini ir ne wahrda nepaſpehja iſrunat un pagahja labs brihdis, kamehr atkal uſdroſchinajahs darbu turpinat.

— Zeribas, ka Limbaſchi dabuhs **elektriſku eelu apgaiſmoſchanu**, negrib un negrib peepildites. Katrs eedſihwotajs ar ilgoſchanos gaida uſ to. Pehdejâ laikâ ſahka no droſcha awota ſinot, ka wina wehlakais nahkoſcha gada 1. Janwarî tapſchot eeweſta. Redſeſim!

— Kâ daudſ zitos muhſu dſimtenes pilſehtas un meeſtini, tâ ari Limbaſchi azim redſot **peeaug.** No ta laika, kamehr no aiſpagahjuſcha pawaſara ir pabeigta Rigas-Plateres ſchaurſleeſchu dſelſzeļa ſtigoſchana, arween wairak pazeļahs nami un ar ſawu ſtaltu iſſkatu ir pilſehtai par greſnumu. Dſelſzeļa lihnija eet Limbaſcheem tuwu garam. Eedſihwotaji — pa leelakai daļai Latweeſchi, Wahzeeſchi, Schihdi un tikai reti Kreewi — pehdejôs 10 gadôs par kahdeem 2000 pawairojuſchees. Kaut gan Limbaſcheem pilnigi ir **lauku pilſehtas** rakſturs, tad tomehr neſkatotees uſ to, ſemkopibas raſchojumu zenas ir beſgaligi kahpuſchas. Neſen atpakaļ pahrtikas tirgû par mahrzinu ſweſta ſamakſaja ne maſak kâ 42 kap. Tas ſche wehl nekad naw peedſihwots. Tâ ka peenſaimneezibas raſchojumu zenas, ſalihdſinot ar ſenakahm, ir ſtipri zehluſchahs, tad apkahrtejee ſemkopji winus wairs newed uſ attahlo Walmeeru, bet iſdod ſchepat. Wiſpahrigi jaſaka, ka Limbaſchu tirgus ļoti dſihws palizis un ka winſch gadu no gada eeguhſt wairak noſihmes.

— **Sirgu ſahdſibas** pilſehtas tuwakâ un tahlakâ apkahrtnê atrodahs uſ deenas kahrtibas. Waj nu tadehļ, ka daudſ ſaimneeki ſtahw ar garnadſcheem uſ weenu roku un winus ſem ſawa pajumta uſnem, waj ari tadehļ, ka zaur Limbaſcheem wed leelais paſta zeļſch uſ Rigu — bet pilſehtai ir no ſeneem laikeem, nerangotees uſ to, ka aprinka polizeja allaſch zentuſehs ſagļu bandas iſnihzinat, ta ſlawa, ka winas apkahrtnê nojog wairak kumelinus nekâ wiſur zitur.

— **Kartupeļu raſcha** ſchogad bija wiſai iſdewiga. Dabuja 100—150 puhru no puhrweetas. Ceļotajs.

Zarnikawas Labdaribas Beedriba 12. Oktobrî noſwineja ſawus 25 gadu paſtahweſchanas ſwehtkus ar deewkalpojumu, ſwehtku aktu un goda meelaſtu.

No Jurjewas. Dahrgi pantini. Rigas Apgabala teeſas delegazija iſteeſaja ſche ſchinîs deenâs Igaunu awiſes „Uns Aeg" redaktora Neimana ſuhdſibu pret apteekaru Kieſeritzki, tapehz ka pehdejais nodrukajis ſawâ kalendarâ wina, Neimana, pantinus, kas pee tam bijuſchi nodomati zitam kalendaram. Suhdſetajs peepraſija par autora teeſibu aiſſkahrſchanu un par ſaudejumeem, kas zaur to zehluſchees, — 2500 rubļu. Teeſa attaiſnoja apſuhdſeto, tamdehļ ka ſuhdſetajs newareja peerahdit ſawas autora teeſibas. Pateeſcham dahrgas „dſejas pehrles"!

Kurſeme.

Kurſemes ſkolas, kâ „Lib. Lok. un Dabd." raksta, no 10. Oktobra ſch. g. eedalitas ſekoſchôs ſeſchôs rajonôs:

1. Jelgawas rajons: Jelgawas pilſehtas ſkolas un ſkolas Dobeles jeb Jelgawas aprinkî. Tautſkolu inſpektors walſtspadomneeks P. Adamows, wina dſihwes weeta — Jelgawâ.

2. Bauſkas rajons: ſkolas Bauſkas un Tukuma aprinkôs. Tautſkolu inſpektors kol. padomneeks M. Uſpenſkis, wina dſihwes weeta Jelgawâ.

3. Jehkabſchtates rajons: ſkolas Jaun-Jelgawas un Iluksſtes aprinkôs. Tautſkolu inſpektors walſtspadomneeks J. Scharalows, wina dſihwes weeta Jehkabſchtatê.

4. Leepajas rajons: ſkolas Grobinas aprinkî un Leepajâ. Tautſkolu inſpektors P. Wembers, wina dſihwes weeta Leepajâ.

5. Kuldigas rajons: ſkolas Aiſputes un Kuldigas aprinkôs. Tautſkolu inſpektors walſtspadomneeks W. Sleebnikows, wina dſihwes weeta Leepajâ.

6. Wentſpils rajons: ſkolas Wentſpils un Talſu aprinkôs. Tautſkolu inſpektora weeta neeenemta. Tautſkolu inſpektoram par ſcho rajonu jadſihwo Wentſpilê.

No Kurſemes. Slikti laukſkolu apſtahkli. Ruzawa, ar ſaweem 10,000 eedſihwotajeem, peeder pee Kurſemes wiſleelakajeem pagaſteem, wina, atſtatu no pahrejahs Kurſemes, itkâ kihlis eeſpraucſchahs ſtarp Baltijas juhru un Kaunas gubernu, no Nihzas lihdſ Palangai. Par ſkolahm ſche loti maſ gahdats. Schimbrihſcham te paſtahw tikai 4 ſkolas nami: Sudargôs, Stirbkôs, Geiſtantôs un Buhtinôs. Tahs wiſas ir wiſai nabadſigas koka ehkas, ar nepeeteekoſchahm telpahm, ſewiſchki jau Buhtinôs. Preekſch katra ſkolotaja pagaſta weetneeki nolikuſchi tikai 150 rbl. leelu gada algu un nomajuſchi ſemes gabalu par 10 rbl., tadehļ ka pa waſaru jau neweens neſuhtot behrnus ſkolâ un ſkolotaji tad ar ſweju un ari zitadi warot peepelnitees truhkſtoſcho pahrtiku. Papê ſkola eenomata druhmâs ſemneeku mahjâs. — Ja kaut kur ſkola ir palaiſta un neapgahdata, tad Aiſputes-Padures ſkola ſkaitama it ſewiſchki ſcho pulkâ. Skolas namam ir eerahdita weza, iſburbuſe ehka, ar maſeem lodſineem, zauru jumtu un greeſteem, tâ ka neſinatajs to droſchi ween noturehs drihſaki par ſliktu krogu waj kalpu mahju, nekâ par ſkolu. Ari aldſina ſkolotajam loti maſa un tadehļ tas te mainahs gandrihſ katru gadu. Kahda te nu war buht runa no audſinaſchanas. Skolas telpas galigi nepeeteekoſchas, mitras un beſ kahdas wentilazijas — un ſkolneeku weſeliba loti apdraudeta. Ja pee ſkolas apgahdaſchanas pagaſts nemtu dſihwaku dalibu, tad ſchahdi apſtahkli teeſcham labotos. Pagaſtinſch gan maſs un leelakus iſdewumus tam gruhti uſnemtees; bet to weegli waretu nowehrſt, peeweenojotees pee kahda leelaka kaiminu pagaſta. Schis pehdejais jautajums jau wairakkahrt welti apſpreeſts no pagaſta preekſchſtahwjeem; rahdahs, ka Aiſputes-Padureeſcheem paſcheem tihk tee pagaſta amati un gribahs ta goda.

— **Skolotaju algas** leetâ. Bahtê (Aiſputes aprinkî) pagaſta weetneeki loti knapinahs ar algas maksaſchanu peenahzigâ mehrâ, peemehram ſawam palihga jeb otrajam ſkolotajam un tapehz te tee beeſchi mainahs. Tagad pagaſta weetneekeem atkal nahzahs wehlet palihga ſkolotaju — un wineem iſdewahs to ſalihgt par 85 rbl. Bet nu ari ſkolas walde ſaſinâ ar weetejo komiſaru algas nolemſchanu nehma ſawâs rokâs un palihga ſkolotajam nolika 200 rbl. gada algas, kas nu pagaſtam gribot negribot jamakſâ. — Preekſch kahda laika Zeezeres pagaſta weetneeki, pee jauna ſkolotaja peenemſchanas, tam pamaſinaja algu; bet wehlak, eewehrodami ſawu nepareiſo rihzibu, wini tam paſcham ſkolotajam algu atkal paaugſtinaja par 50 rbl.

— **Skolu apgahdaſchana ar mahzibas lihdſekleem un kopehdinaſchanu.** Uſ laukſkolu inſpektora preekſchlikumu, ſaſinâ ar ſchejeenes ſemneeku leetu komiſaru, wiſahm Kandawas aprinka pagaſta waldehm uſ to zeeſchako uſdots, apgahdat pagaſta ſkolas ar wiſeem wajadſigeem mahzibas lihdſekleem, kâ: grahmatahm, kahrtehm, globuſeem, muſikas instrumenteem, burwju luktureem (laterna magica) u. t. t. Lihdſſchim ar daſchu labu ſkolu, Kandawas aprinkî, mahzibas lihdſekļu ſinâ ſtahweja teeſcham loti behdigi. — Ari par kopehdinaſchanu weetejais laukſkolu inſpektors lizis preekſchâ pagaſta waldehm, lihdſ ar aiſrahdijumu, zik maſ iſeet katram ſkolneekam tahdâ ſkolâ, kur kopehdinaſchana eegahdata — un zik ta ir weſeliga; tomehr tas ſchoreiſ te wehl naw tizis eewehrots, — te wehl turahs pa wezam pee ſawahm — kulitehm. K. Bm.

No Leepajas. Pahrtikas pretſchu zenas, kâ „Lib. Ztg" ſino, eſot pazehluſchahs wehl nedſirdetâ augſtumâ. No lauzineekeem eeweſts ſweſts wideja labuma neeſot dabonams apakſch 40 kap. mahrzinâ, ſtops ſalda peena makſajot 12 kap., ſtops ſkahba krehjuma 68—72 kap., par kartupeļeem praſot 90—120 kap. puhrâ, kautas ſoſis makſajot 1 rbl. 60 kap. gabalâ, wiſtu olas 35 kap. par 10 gabaleem. Ari gaļas zenas eſot zehluſchahs.

No Bauſkas. Brantſchu tirgus. Brantſchu tirgum, kurſch aiſeet weſelu nedeļu, ir pee Bauſkas un apkaimes eemihtneekeem ſawada noſihme. Tirgu

apmeklet, masakais weenu deenu nedeklâ, tura katrs, tiklab wezs kâ jauns, par sawu peenahkumu. Leelakee darbi teek pahrraukti. Saimneeki un to dsimtas gandrihs wisa/ seschas deenas notak brauz Brantschôs, pee kam mode tiklab uswalkôs, kâ ari pajuhgâ ar leelu ruhjibu teek eewehrota. Ari darba laudis atlaisch uf Brantscheem padsihwotees. Un wai tam saimneekam, kas to usdroschinahs nedarit! Scha grehka drosche augki ir tee, ka winsch preeksch nahkoscha saimneezibas gada neatrod ne kalpus, ne kalpones. Brantschu tirgus schogad bij no 10. lihdſ 15. Oktobrim. Tâ ka slikto zeku dehl laudis iſ attahlakeem nowadeem maſ bij eeraduschees, tad schogad tirgu wareja apsihmet par „paklaju". No weikalneekeem pirmo weetu daudſuma sinâ eenehma saldumu pahrdeweji, tad tirgoni ar tehrauda un dselſs iſtrahdajumeem, tahkak tahdi ar rotalahm un wisadahm sihkahm leetahm un bij ari kreetni daudſ bilschu un grahmatu tirgonu. Ar audumeem, neluhkojotees uf neparasti augstahm zenahm, sekmigi tirgojahs diwi Peebaldseni. Nonehmejas, ar maseem iſnehmumeem, bij maſgruntneezes. Pirzejas sawâ starpâ nereti schâ dſirdeja sarunajamees: „Ko darihs — japehrk. Meita man ir Leiteete, ta aust neprot un mancem skukeem — waj teem ir walas?" Tschetrôs namôs, tirgus platscha malâ, bij redſamas brihnuma iſrahdes. Iſrahditaji, pehz tautibas, bij Moſus dehli, kas zaur leelisku trokſchnoschanu nopuhlejahs wehrſt uf sewim lauschu uſmanibu. Bet iſrahdes apluhkojot wareja pahrleezinatees, ka ari Brantschu laika sakams wahrds: „Tukschâ muza tahlu skan" spehkâ. No mescha nowadeem bij weenigi lolu trauki uſwesti. Pahrtikas tirgus bij bagats ar labibu, dahrsa saknehm un augkeem. Lopkopibas raschojumu, kâ: gaļas, sweesta bij maſ un zenas par schihm weelahm augstas. Tâ par neschahwetu zuhkas gaku prasija lihdſ 25 kap., par sweestu 40 kap. un par beespeenu 7 kap. mahrzinâ. Rudſus wareja pirkt par 2 rbl., meeschus par 1 rbl. 65 kap. un ausas par 95 kap. mehru. Kartupeli makſaja ne wairak kâ 75 kap. puhrs. Dahrgi bij kahposti, par kureem, pehz galwinu branguma, makſaja 2—3 rbl. schakâ. Tirgus apmekletajs iſ apkaimes.

No Emburgas. Jauns eerihkojums. Scheeeenes tâ jau dſihwo jatiſsmi, kuru weizina diwi twaikoniſchi, kas kahrtigi eet starp Jelgawu un Emburgu, pagasta eestahdes, apteeka, monopola bods, krogus, pahrdotawas un t. t., drihſumâ kuplinahs jauns eerihkojums: twaika ſudmalas un wilnas kahrſtuwes, kuras nodomajis sche zelt Gr. kgs no Rigas, kuram beſ tam sche atronahs daschi peederumi, tâ ka drihſumâ Emburga dabuhs meestina iſſkatu. —

No Platones. 16. Oktobrî pulkſt. 8 wakarâ sche nodega Platones muischâ schkuhnis ar wiſu labibu, kas peedereja arendatoram G. kgam. Uguns zehlonis nesinams. P.

Par residejoscho muischneezibas marschalu barona W. son Hahna weetâ eewehlets 23. Septembrî Rengu muischas ihpaschneeks W. grahfs Reuterns — barons Noltens.

Uf Tukuma-Wentspils dselszeļa, sahkot no 15. Oktobra sch. g. wilzeeni eet pehz sekoscha saraksta: Ateet no Tukuma I. stanzijas pasascheeru, pretschu un pasta wilzeens № 3 pulksten 3 un 35 min. pehz pusdeenas, peenahk Wentspilê pulksten 8 un 35 min. wakarâ. Ateet no Wentspils pasascheeru, pretschu un pasta wilzeens № 4 pulkſt. 8 un 40 min. rihtâ un peenahk Tukumâ I. pulkſt. 1 un 40 min. pehzpusdeenâ. Schee wilzeeni peemehroti ar Rigas-Orlas dselszeļa wilzeeneem Nr. 51 un 54.

Wentspils ostu, kâ „Dün. Zeit." sino, nodomats eerihkot ari preeksch kara-kugu wajadſibahm.

Wez-Auzê 11. Oktobri notika leelaks ugunsgrehks: nodega S. Kahna weikals un galdneeka Hermansona darbniza. Dſehſchanas darbus stipri kaweja uhdens truhkums.

Tukuma-Talſu meerteesneschu sapulzes krepostnodalas sekretars Katterfelds, kâ „Wald. Wehstn." sino, paangstinats galma padomneeka tschinâ.

Eezelts par pasta eerehdni Preekules pastatelegrafa kantorî Fr. Walbergs.

No Tukuma. Neustizams draugs. Schejeenes weikalneeks N. bija aiſwedis uf Rigu pahrdot sawus saſtrahdatos raschojumus un sanehmis wairak simtu rubku. Kâ jau mehdſ buht weikala darischanâs, newareja iſtikt ari beſ parastahs „eemeschanas", bet zaur to nokaweja wilzeenu, un N—am wajadseja palikt par nakti Rigâ. Winsch apmetahs pee sawa drauga, wezu wezâ pasihstama, kahda Rigas mahjſaimneeka un pirms gulet eeschanas wehl pahrſkaitijis sawu naudu. Bet brihnums! Otrâ rihtâ no naudas ne wehsts, bija tikai atſtahti — kâ jau laba drauga darbs — daschi rublischi zeļa naudai. Kam tu suhdſesi? Kas schahdâ leetâ iſdos gudrâ Salamana spreedumu? Tas tikai noderehs par atgahdinajumu uf preekſchdeenahm, buht ar naudu uſmanigakam un ari drauga preekſchâ neplahtitees ar to, ka ir daudſ naudas.

— Schinis deenâs Tukumâ teek iſdarita **loschu wilkschana** un jauno rekruſchu noneemschana. Salihdſinot ar agrakajeem gadeem, schoreiſ nebija redſama pee jaunajeem laudim tahda trakuliga un nekreetna iſtureschanahs, kâ zitkahrt, kas iſſkaidrojahs zaur to, ka tagad maſak iſdewibas peeschuhpotees un ka laudis pamaſitinam nahkuschi pee pahrleezinaſchanahs, ka tahda dſerschana jeb schuhposchana nekad neatneſ labus augkus. Daudſ noderigaki ir eekrahto naudinu panemt lihdſi grûhtajâ kara deenestâ, kur wina tik wiſai wajadſiga un noderiga katram jauneklim. — B.

No Tukuma. Spitaligo patwerſmes atwehrſchana. 10. Oktobrî kahdas 7 werstes no Tukuma „Talſu spitalibas apkarotaju beedriba" atwehra spitaligo patwerſmi, kur jau agrak pastahwejuſe maja spitaligo patwerſme ar 6 slimneekeem. Jaunâ patwerſmê war uſnemt 35 spitaligos. Patwerſmes buhwei, kura iſmaksajuſe 5800 rubku, waldiba dewuſe 1500 rubku. Buhwe iſnahkuſe samehrâ tik lehti tadehl, ka diwi weetejee muischu ihpaschneeki — Mentzendorfa kgs un baronese v. Behr kdſe — daku no iſdewumeem nehmuschi uf sewim: pirmais dewis wajadſigo buhwmaterialu un grunts-gabalu, otra gahdajuſe par ziteem patwerſmes peederumeem. Baltijâ tagad ir 8 spitaligo patwerſmes ar 465 slimneekeem.

No Leepajas. Stazijas paplaschinaschana. Leepajas tirgotaji jau diwreiſ eesneeguschi luhgumu zaur birschas komiteju, lai wilktu otru dselszeļa sleeschu lihniju starp Leepaju un Radſiwilischkeem. Tagad sino, ka schee darbi jau nahkoschâ gadâ tikschot pastrahdati, pee tam ari eewehrojamâ mehrâ paplaschinaſchot Leepajas dselszeļa stazîju.

— **Kautinsch uf jumta.** 16. Oktobrî starp diweem strahdneekeem schejeenes drahschu fabrikas sehtâ iſzehlees kautinsch. Kâ „Lib. Lok. und Handb." sino, nespehzigais glahbees zaur to no stipraka, ka uſrahpees uf fabrikas jumta. Bet otrais dewees tam pakal un kautinsch uf jumta turpinajees duhschigi tahkak, kamehr beigâs abi diwi nelaimigi nokrituſchi semê, weens eelauſdams ribas, bet otrs pahrlauſdams roku. Abi diwi nogahdati uf slimnizu.

— **Leepajas elektrikâ eelu dselszeļa eenehmumi** katru deenu sneedſotees pee 500 rubku.

— **Behdigs nelaimes gadijums,** kâ „Lib. Ztg" sino, notizis 12. Oktobrî uf Gintera eelas. Sabihdees fuhrmana sirgs ar joni drahsees no Ganibu uf Gintera eelas, ka jauna meitene, kas sehdejuſi ratôs, ar tahdu sparu iſmesta no rateem pret telegrafa stabu, ka dabujuſi wahrigus eewainojumus galwâ un saudejuſi samanu. Winas peederigee gan nogahdajuſchi to dſihwokli un drihſumâ sneeguſchi ahrsta palihdſibu, bet wiſi puhlini bijuſchi weltigi — 15. Oktobrî nelaimigâ jaunawa nomiruſe.

No Sunakstes. Schejeenes Skujainu mahjâs, kâ „D. Lapa" sino, kalpa seewa S. dſembejuſe „tschetriſchus", weenu puiſiti un triſs meitinas. Diwi peedſimuſchi dſihwi un spirgti, bet diwi nedſihwi.

Baldonê, kâ mums sino, 8. Oktobrî eeſwehtits jauns **pagasta nabagu nams.**

No Saldus apgabala. Strahdneeku truhkuma dehl. Pawiſam sawadi redſet tik wehlâ rudenî daschâs weetâs, sewischki muischâs, leelus laukus ar labibas tschupinahm pilnus kâ peebahſtus. Daschâ muischâ schahdi nenokopti lauki lihdſ simts puhraweetahm leeli. Daschâs weetâs tas notizees tadehl, ka pawasarâ wasareja pahrak wehlu tapuse eesehta un zitâs weetâs atkal tadehl, ka naw eespehjams bijis sadabut wajadſigo daudſumu strahdneeku pee labibas eewahkſchanas. Tâ ka pehdejâs trihs nedeļâs katru deenu leetus lihſt un laiks ir wehl stipri silts, tad labibai wiſi graudi ir sadihguſchi un salmi pawiſam melni palikuſchi. Kahdas muischas rentneeks lika schahdu sabojajoſchos labibu weſt mahjâ un gowim dot ehſt. Gowis ehda ar leelako kahri, bet ari drihſi pee winahm parahdijahs stipri leela zaureja. Ja nebuhtu pats rentneeks bijis leetpratejs lopu ahrſtneezibâ un tuhlit uf pehdahm dewis gowim leetderigas sahles, tad kaſſin', waj wiſas gowis nebuhtu bojâ aiſgahjuſchas. Daudſ prahtigaki dara tee, kas sahkuſchi schahdu samaitajuſchos labibu gahſt eeksch mehſlu krahtuwês.

— Zaur leelu **strahdneeku truhkumu** daudſ saimneeki sahkuſchi par strahdneekeem peenemt „meschadehlus" — tſchiganus. Tâ kahdâ pagastâ uf noturetahm medibahm bija atſuhtiti par dſinejeem weſels pusduzis tſchiganu. Waj leelahs aitu sahdſibas, kahdas pehdejâ laikâ schê noteek, naw sakarâ ar scho tſchiganu peetureschanu? — —s.

No Schwitenes. Nelaimes gadijums. 9. Oktobrî sche notizis behdigs nelaimes gadijums. Zeļâ, brauzot uf mahjahm, nositees Sesawas Kr. saimneeks. To paschu deenu winsch bijis nobrauzis kahdâs scheeeenes mahjâs, kur strahdajuſe wina kuſmaschina. Domâ, ka straujais sirgs buhs zeļâ sabihdees un nelaimigo, rateem gahſchotees, ar joni iſmetis laukâ no rateem, zaur ko no dabutâ treezeena azumirkli eestahjuſehs nahwe. C.

No Grobinas. „**Grobinas semkopibas beedribas pirmee plaujas swehtki**", kuŗus noſwineja 8. Oktobrî, iſdewahs deesgan brangi. Beedribas preekſchneeks Porina kgs sawâ atklahſchanas runâ iſſazija, ka beedribas noluhks eſot, weizinat semkopibas atſihſtiſchanos, apgahdat semkopjeem jaunakahs ſiſtemas maſchinas un zitus semkopibas rihkus, kâ ari labakahs sugas mahju lopus un putnus, bet par wiſahm leetahm sawâ starpâ smeltees gudribu iſ dſihwes grahmatas, pahrrunajot sawus peedſihwojumus; ja beedru starpâ waldiſchot weenprahtiba un sparigs gars, tad beedriba buhſchot augt, seedet un selt par swehtibu beedreem un ziteem. Runatajs beidſa, uſaizinadams nodſeedat „Deews sargi Keiſaru!" Uf tam apmehram 300 personas muſikas pawadibâ trihs reises nodſeedaja „Deews sargi Keiſaru". Pehz tam Grobinas skolotaja Wihtina kga jaukts koris noſkandinaja daschas tautas dſeesmas. Tad runaja mahzits dahrſneeks Rumschewiza kgs par dahrſkopibu un dahrſkopibas augku iſleetoſchanu, kurpretim Duhzmana kgs sawâ runâ norahdija, ka beedriba naw warejuſe tadehl plaukt, ka paschâ sahkumâ bijis ceweesees neweenprahtibas gars, kurſch tagad eſot sudis; tomehr eſot wehl laudis, kuŗi nemihlot beedribas un zaur to runahm daschs labs teekot no peebeedroſchanahs atturets un eemidſinats saldâ meegâ. Pehz tam tapa wehl daschas jaukas tautas dſeesmas noſkandinatas. Beidſot runaja Strihke kungs par semkopibas attihſtiſchanos senatuê un tagad un Leijeja kgs — par biſchkopibu. Tad sahkahs deja un dejots tapa lihdſ pulksten peezeem no rihta. Dejas sahle bija puschkota daschadeem labibas wahrpu kroneem, kas deesgan glihti iſſkatijahs. Kâ dſird, tad beedribai eſot iſnahzis skaidrs atlikums 35 rbl., kurſch nolemts preekſch 1901. gadâ sarihkojamahs dahrſa- un lauku augku un lopu iſſtahdes. Pee beedribas buhſchot drihſâ laikâ nodibinatees krahj- un aiſdewu kase, jo wajadſigee statuti eſot augstai waldibai eesneegti dehl apſtiprinaſchanas. No sawas puſes nowehlu beedribai winas plaschajâ darba laukâ labakahs sekmes. —

Kahds weesis.

Wezu un sehklas koku pahrdoschana.

Baltijas Domenu Walde dara sinamu, ka 15. Nowembri sch. g. pahrdos waldes telpâs Rigâ wezus un sehklas kokus no sekoscheem Kurſemes krona meſcheem: 1) no Tukuma mescha 2243 daschadu wezu un sehklas koku, kas wehrteti uf 8162 rubli. 2) No Dignajas mescha 2000 wezu preeschu koku, wehrteti uf 10,410 rubku. 3) No Taurkalna mescha 5000 wezu preeschu, wehrtetas uf 12,753 rubli. 4) No Kandawas mescha 595 egles un 102 wezus osola kokus, wehrteti uf 2907 rubli. 5) No Andumenas mescha 5 preeschu, 1170 egles un 289 osola wezus kokus, wehrteti uf 4365 rubli. 6) No Matkules mescha 401 preedes, 525 egles, 220 behrsa un 180 apses wezus kokus, wehrteti uf 2635 rubli. 7) No Kuldigas mescha 6060 daschadu koku, wehrteti uf 3877 rubli. 8) No Grobinas mescha 697 daschadu wezu koku, wehrteti uf 3485 rubli. 9) No Wentspils mescha 1301 wezu preeschu kokus, wehrtetus uf 2873 rubli. 10) No Rendas mescha 2899 daschadu wezu un sehklas koku, wehrteti uf 3220 rubku. 11) No Talſu mescha 973 tahdus pat kokus, kas wehrteti uf 5322 rubli. 12) No Schlottenhofas mescha 2000 daschadu wezu koku, kas wehrteti uf 2344 rubli. 13) No Birschu (Buſchhof) mescha 300 tahdu pat koku, wehrteti uf 885 rubli. 14) No Ruzawas mescha 1325 wezu un sehklas koku, wehrteti uf 7275 rubli. 15) No Nihzas mescha 1564 wezus un 978 sehklas kokus, wehrteti pirmee uf 5553 rubli, otree uf 1571 rubli. 16) No Lukewas meschkunga mescheem: a) no Ruzawas mescha 300 wezu koku, wehrteti uf 1664 rubli un b) no Nihzas mescha 258 wezu koku, wehrteti uf 1222 rubli. (K. G. A.)

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizâ no 25. Oktobra lihdſ 1. Nowembrim. Zeturtdeen 26. Oktobrî pulkſt. 6 pehz pusd. bihbeles stunda; spred. mahz. pal. Weissmanis. — Swehtdeen 29. Oktobrî: 1) Lauku draudſê deewkalp. pulkſt. 1/2 10 no rihta; spred. mahz. Heintzs. 2) Pilsehtas draudſê deewgaldn. pulkſt. 1/2 8 no rihta; deewkalp. pulkſt. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Reinhards. 3) Behrnu deewkalp. Kalweeschu basnizâ pulkſt 1/2 1; mahz. pal. Weissmanis. — Pilsehtas draudſê uſſaukti: Frizis Latawer ar Madi Lihdek; Jehkabs Remeſs ar Mihli Gultneek; Hugos Adolfs Rapa ar Paulini Purnis; Janis Puhpols jeb Pulle ar Juliju Rosenthal; miruſchi: Eduards Alfreds Gutinsch, 1 g. 3 m. w.; Dore Gilneer, 50 g. w.; Eduards Rosentals, 23 g. w.; Minna Zelm, 20 g. w.; Anna Brahlit, 7 g. w. —

Dahwanu preeksch jaunahs basnizas no deewgaldneekeem eemaksati — 9 rbl. 10 kap.; starp zitu weena dahwana no 5 rbl.

No pilsehtas domneeku spreedumeem pehdejâ sehdê 11. Oktobrî minesim pehz „Mit. Ztgas" sinahm schahdus: 1) Nolemts Jelgawâ eezelt ihpaschu sanitetes (wesel ibas apfardſibas) ahrſtu, kam turklaht par welti jaſneedſ palihdſiba nabadſigajeem pilsehtas eemihtneekeem; preeksch schi noluhka no pilsehtas lihdſekkeem atwehlami 2000 rbl. 2) Pahrgrosot domneeku sehdes spreedumu 22. Martâ sch. g., nolehma uſturet par 1900./1901. gadu blakusnodaku Annas puiſenu elementarſkolas 2. klaſê, nemot skolas naudas 8 rbl. par gadu, turpretim no ahrſneekeem 12 rbl.; turpretim weenklasigu meitenu elementarſkolu nolehma eerihkot uf 3 gadeem, sahkot no 1901./1902. gada, un skolas naudas nemt 6 rbl. par gadu.

Jelgawas Latweeschu Beedribas teatra leetâ pallaban teek westas sarunas par kahrtigu iſrahſchu sarihkoſchanu schinî seſonê. Deemschehl Leepina kgam Jelgawu atſtahjot, truhkſt wajadſigâ spehka, kas uſnemtos reschiju. Tatschu zerams, ka weenâ waj otrâ zeļâ scho jautajumu nokahrtos un mehs peedſihwoſim schinî seemâ atkal kahrtigas teatra iſrahdes, waj pa mehneſi reiſi, waj pa trihs nedeļahm reiſi. No spehkeem, kas wairak eewingrinajuſchees un kuŗus redſejam pagahjuſchâ seſonâ, jamin dahmas: Wahrpas, Puhpol, Taurin, Pahrſtraut, Atwases, Jautrites un t. t. ikdſes; kungi: Ehrgka, Palejas, Drawneeka, Needres, Kokaka kgs un t. t. Zerams, ka teatra preekſchneezibai iſdoſees minetos un zitus spehkus ari turpmak saistit pee muhſu skatuwes. Eewehlams buhtu, wismaſ beidſamâs weetâs, paſeminat teatri zenas, lai tas ari masturigakeem buhtu peeejams. R.

Konzerts. Mahkſlas mihlotajeem aiſrahdam, ka treſchdeen 25. Oktobrî Amatneeku beedribâ buhs atkal iſdewigs gadijums dſirdet wijoku mahkſlineeku J. M. Lasdina kgu, dſimuſchu Jelgawneeku, kas jau tuwu un tahlu iſpelnijees daudſ atſihſchanas un kam muſikas prateji parego jo slawenu nahkotni. Schimbrihscham Lasdina kgs ir muſikas profesors Keiſariſkajâ muſikas skolâ Kiſchinewâ. Mahkſlineeku uf klaweerehm pawadihs Osol-Guyot kundſe iſ Rigas. W.

Sahdſibas. Otrdeen 26. Septembrî pee Jaun-Jelgawas peerakstitâ pilsone B. F., kas dſihwo Katoku eelâ B. namâ, sinoja polizejâ, ka winai pahris deenu agrak iſ neaiſſlehgtâ wahguscha sehtâ, kas tizis ar pakaltaiſitu atſlehgu atmuhkets, iſſagti 5 puhri seemas ahbolu, wehrtibâ lihdſ 25 rubleem. Aiſdomas, ka sahdſibu iſdarijuſchi, krituſchas uf diweem ta pascha nama eemihtneekeem, kas tikuſchi nemti iſmekleſchanâ. — Tai paschâ deenâ Dihka eelâ K. namâ dſihwojoſchâ Jaun-Swirlaukas semneeze E. R. sinoja polizejâ, ka winai 25. Septembrî ap pulksten 6 wakarâ, kamehr dſihwokli aiſſlehgdama uf ihſu laiku aiſgahjuſe projam, tas tizis no kahda garnadscha ar pakaltaiſitu atſlehgu atmuhkets un tur iſſagtas daschadas drehbes un saimneezibas leetas, wehrtibâ lihdſ 12 rubleem. Aiſdomas, ka sahdſibu iſdarijis, krituſchas uf kahdu eemihtneezes pasinu, kas tizis nemts iſklauſchinaſchanâ. — Treſchdeen 27. Septembrî schejeenes eemihtneeks W. P., kas dſihwo Katoku eelâ Z. namâ, darischanâs aiſeedams, eedewis sawam pasinam daschadas amata leetas, wehrtibâ lihdſ 10 rubleem, lai tahs uf ihſu laiku paglabâ, kamehr atkal atnahks atpakal. Bet pasina amata leetas pahrdewis kahdam pasihſtamam par 2 rubleem un tos ari tuhlit noſkalojis bairiti. Pehz tam pasina tizis apzeetinats un pahrdotahs amata leetas atdotas wina ihpaſchneekam. — Zetortdeen 28. Septembrî tika Leelajâ eelâ T. namâ dſihwojoſcham ſkroderim K. B. no aiſſlehgtas kastes iſſagts ſeſku ahdas kaſchoks, wehrtibâ 90 rubkus. Aiſdomas, ka sahdſibu iſdarijuſe, krituſchas uf kahdu wina deenestneezi, kas tikuſe apzeetinata un nemta iſmekleſchanâ. — Iſgahjuſcho nedeku weenu deenu schejeenes eemihtneeks A. B., kas dſihwo Dihka eelâ K. namâ, sanahzis uf tirgus draudſîbâ ar S. pagasta semneeku J. P., un tâ ka pirmais leets muſikas peekopejs un otris brangs scho skanu zeenitajs, tad abi norunajuſchi pahreet pee eemihtneeka mahjâs, lai tur waretu jauko muſikas rihku jo kreetni noklauſitees. Mahjâs ari tizis pahrnests daschas pudeles bairischa un monopola un tâ tee abi saſpehlejuſchi lihdſ pat tumſai, pee kam eemihtneeks uſaizinajis semneeku, lai tatschu pahrgul pee wina par nakti. Semneeks ari paklauſijis uſaizinajumam un pee tam lizis wehl pahris blaſchkus pahrnest, pee kam iſmainidams diwus selta deſmitrubku gabalus un pahrejo naudu pagladadams zeeschi sawâ makâ. No rihta uſzeldamees, semneeks wairs naw ne maka, ne ari naudas atradis, jo ta tam tikuſe pa nakti no swahrku kabatas iſſagta. Par notikumu tizis uſnemts protokols un aiſdomas, ka sahdſibu iſdarijis, krihtot uf eemihtneeku, kas tizis nemts iſmekleſchanâ. — Nakti no 10. uf 11. Oktobrî Jaun-Swirlaukas Mehdemu saimneekam no laidara, kas tizis ar pakaltaiſitu atſlehgu atmuhkets, iſſagtas diwas wislabakahs gowis, wehrtibâ lihdſ 100 rubleem. Tâ ka pehdas tikuſchas atdſihtas gandrihſ lihdſ Jelgawai, tad eſot domajams, ka sahdſiba tikuſe iſdarita no kahda schejeenes garnadscha, kas minetâ saimneeka mahjas un laidaru eepreeksch kreetni iſokſchkerejis. —.—

Sirgu tirgus, kas teitan 20. Oktobrî kâ beidſamais schinî rudenî tika noturets, iſrahdijahs tâ pawahji apmeklets tâ no sirgu pahrdewejeem, kâ ari no winu pirzejeem. Uf atklahtâ tirgus platscha bija sawesti apmehram 250—300 strahdajamo Kurſemes semneeku sirgu, kamehr stallôs bija ceweetoti tikai 100—120 brangako kareetu sirgu. Tâ ka schis rudens sirgu tirgus neko eewehrojamu neuſrahdija un ari pascheem sirgu turetajeem lauzeneekeem preeksch nahkoscheem seemas darbeem to paschu wehl papilnam, tad ari uf tirgus platscha nekahda sewischka fazenſiba sirgu pirkſchanâ un pahrdoſchanâ newaldija un tee paschi scheit atwestee sirgi tika atkal, lai gan par teem zenas bija wislehtakahs, atpakal atwesti uf mahjahm. Ari Schihdu un Tſchiganu sirgu andelmanu uf sirgu tirgus netruhka, bet tee schoreiſ neka nepaſpehja pret jau prahtigakeem palikuſcheem lauzeneekeem sirgu pirkſchanâ un pahrdoſchanâ iſdarit. —e—

Lauku un dahrsu raschojumi Jelgawas apkahrtnê schogad wispahrigi nemot naw deesin zik rascheni iſdewuſchees. Zaur pawasara aukſtumu un naktsſalnahm neween rudſi un ahbolinsch, bet pat ari plawas daudſ zeeta, tamdehl gan sahle bija deesgan gara, bet palika reta un seena iſnahza samehrâ ar ziteem gadeem daudſ maſak, nekâ parasts. Ahbolinsch tikai koti wahji iſdewahs. Rudſi iſdewahs galâ peeteekoſchi, birums bija ihſti labs. Kweeſchi nebija teizami. Wasarejs zaurmehrâ labs. Kartupeli no auguma wideji, bet stipri ween truhdeja. Lini pa leelakai daļai palika ihſi. Dahrsa augki, kâ bumbeeri, ahboli un kirſchi iſdewahs bagatigi, bet zeeta koti no leelaſeem wehjeem; pluhmehm nebija wiſai daudſ auglu. Jahnogas bij puslihdſ labas, ſtikenes tapat, ſemenes maſak raſchoja nekâ ziteem gadeem. Saknu dahrſi iſdewahs pawahji. Kahposti ir daudſ maſak augusſchi nekâ parasts, beetes stipri refnas, burkani, neſkatotees uf to, ka daſcheem tee pawasari tikai wahji uſdihga, iſdewahs puslihdſ labi. Seemas ſehjas, kas agraki bija ſehtas, daudſeem tika no „zirtejeem" maitatas, bet wehlakahs maſ ko no scheem kodejeem zeeta, ſelmenis tagad wispahri koti ſmuki eeſet, tamdehl ka leetainſch un ſilts laiks arweenu wehl uſturahs. Zereſim nahkamo gadu labaku. ш

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Londonâ, 4. Nowembri (22. Okt.). Iſ Taku sino, ka iſſludinata jauna keiſara pawehle, kurâ iſſaka dſiļu noſchehloſchanu par Wahzijas ſuhtna v. Kettellera nogalinaſchanu. Top iſſkaidrots, ka schis noſeegums iſdarits beſ keiſara ſinaſchanas. Domâ, ka schi pawehle iſlaista, lai saweenotee kara-spehki neiſleetotu uf preekſchu tahdus pat spaidu lihdſekkus, kâ Pautingfû. Grahfs Walderſee apſtiprinajis Pautingfû Kihneeſchu eerehdneem peeſpreestos nahwes sodus. Zerê, ka galigas sarunas eesahkſees jau preekſch mehneſcha beigahm.

Londonâ, 4. Nowembri (22. Oktobri). Transwales ofiziala peeweenoſchana Anglijai tiks schonedeļ zitahm walstim preekſchâ stahdita dehl atſihſchanas.

Londonâ, 4. Nowembri (22. Oktobri). Iſ Tientſinas sino: Gesliſs 31. (18.) Oktobrî atgreeſahs atpakal uf Paotingfu. Winsch nopostija swehtnizu, kas bij iſleetota par zeetumu wehlak apkauteem miſionareem; tahlak winsch nopostija pilsehtas muhri, galeriju un tormus ap to plazi, uf kura iſdarita slepkawiba pee miſionareem. Zaur to pilsehta ir pee Kihneeſcheem uf wiſeem laikeem likta kaunâ.

Londonâ, 5. Nowembri (23. Oktobri). Iſ Pekinas sino: Daschu walstju ſuhtni luhdſa grahfu Walderſee, neapſtiprinat nahwes spreedumu, kurſch no starptautiſkahs teesas Pautingfû spreests par daſcheem Kihneeſchu eerehdneem, tapehz ka tas daritu nelabu eeſpaidu uf Kihnas keiſaru.

Parisê, 5. Nowembri (23. Oktobri). Awiſei „Temps" sino iſ Schangajas: Wiſas keiſaru kapenes eenemtas beſ zihnas: ar to domâ darit eeſpaidu uf Kihneeſchu galmu. Tſunglijamena ſekretars paſinojis, ka keiſars drihſumâ atgreeſſchotees uf Pekinu.

Româ, 4. Nowembri (22. Oktobri). Awiſei „Tribuna" sino: Pautingfu tuwumâ 60 Italeeſchu saldateem uſbruka 3000 leelduhrneeku. Italeeſchi labâ kahrtibâ atkahpahs; wineem bija tikai 2 krituſchi. Leelduhrneeku saudejums ir leels.

Awiſei „Corriere della Sera" sino, ka starptautiſkee kara pulki Kihnâ daudſkahrt nekahrtigi rihkojahs. Ting-Hſingâ (starp Pekinu un Pautingfu) pirmais starptautiſkais kara pulks pilſehtu iſlaupija, lai gan eedſihwotaji tam labprahtigi dewa pahrtikas lihdſekkus; otrs pulks apſchahwa no pilſehtas wehl neaiſbehguſchos Kihneeſchus; treſchais pulks aiſdedſinaja pilſehtu.

(„Balt. Wehstn." spez.-telegr.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 19. Oktobrî. Rudſi, Kreewu, 120 mahrz. ſmagi, makſaja 68½—69 kap. pudâ. Kweeſchi, Kreewu 85—88 kap. pudâ, Kurſemes 81—82 kap. pudâ. Meeſchi, Kreewu 76—77 kap. pudâ, Kurſemes 74—76 kap. pudâ, ſchahweti 72—74 kap. pudâ. Auſas, Kreewu 62—63 kap. pudâ, labakahs 68—78 kap. pudâ, ſchahwetahs 63—64 kap. pudâ. Linſehklas, weenkahrſchahs 184—186 kap. pudâ, ſtepju ſehklas 188—190 kap. pudâ. Kanepju ſehklas 130 kap. pudâ.

Pahrtikas pretſchu zenas bij ſchahdas: Wehrſcha gaļa 8—12 kap. mahrz., reka gaļa 10—16 kap., jehra gaļa 7—10 kap. mahrz., weſelas zuhkas 300—320 kap. pudâ. Strimalas, ſchahw. 35 kap. ſimts. Olas 130 kap. ſchaks. Soſis 100—170 kap. gabalâ, pihles 110—120 kap. pahrî, wiſtas 80—100 kap. pahrî. Kartupeli 95—110 kap. puhrâ, kahli 90 kap., burkani 90 kap., beetes 100 kap. puhrâ, kahposti 3—7 kap. galwinâ.

Leepajâ, 23. Oktobrî. Rudſi, 120 mahrz. ſmagi, 69 kap. pudâ. Kweeſchi 89—89½ kap. pudâ. Auſas 62—76 kap. pudâ. Griki 87—88 kap. pudâ. Sirni 80—85½ kap. pudâ. Linſehklas 180—182 kap. pudâ. Kanepju ſehklas 134 kap. pudâ.

Wehstules un atbildes.

A. Lor. J—â. Juhſu ſpehki wehl pahrak wahji. — **Siſts un neſiſts.** Dſejoli mums ihſti nepatihk; ſewischki newaram aprast ar Latweeschu dſejâ gan jau nereti ſastopamo „mihlu". Peeſolitais tulkojums, ja nemaldamees, jau latwiſki drukats. — **J. Ant. K—â.** Ja domajat, ka Jums pahreſtiba notikuſe, tad warat eeſuhtit pretrakſtu ar wajadſigajeem iſſkaidrojumeem. Sinotaja wahrdu Juhs newarat dabut ſinat. — **P. Gr. S—ôs.** Ir gan laikrakſtu ſinotaju uſdewums graiſit ari ſadſihwes launahs puſes, bet tas allaſch jadara taiſni un klaji, beſ kahdas flapſtiſchanahs pa ſahnu zeleem. Wismaſ redakzijai katrreiſ jaſin leetas ihſtenais ſaſtahws. Juhs turpreti eſat redakziju maldinajuſchi un tadehl nedrihkſtat wairs no mums praſit, kai Jums uſtizamees. Aiſ scha eemesla atbildi neuſnemſim. — **J. P. S—ôs.** Suhtijumu ſanehmam. Muhſu atbildi uf wehſtuli gan jau buhſeet zitâ weetâ laſijuſchi. — **Puhp.** Stahſtini ſawâ laikâ derehs. — **K. K. Br—ê.** Juhſu rakſtâ it pareiſas domas iſteiktas, bet tahs naw nekas jauns. — **M. Birſg. Sk—â.** Senkewitſcha stahſtinu kahdreiſ iſleetoſim, otru ne. No Jums minetais garakais stahſts mums naw paſihſtams. —

Izdewejs un atbildigais redaktors: Dr. A. Bielenstein
Redaktors: J. Weissmanis.

Дозволено цензурою. Рига, 23-го Октября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Pahrzelojis dsihwoju tagad
Aleksandra eelâ № 1, Rigâ.

Dr. K. Mengels,
Spezialists preeksch ahdas, wenerifkam, puhschla un neeru slimibam.

No 15. Oktobra sch. g. dsihwoju **Jelgawâ,**

Leelajâ eelâ № 17.

Sobu ahrsts **O. Zinowsky.**

Runas stundas darbdeenâs no 9—1 un 3—5. Swehtdeenâs no 9—10 un 2—3.

Gruntsgabali,

no 1/2 puhraweetas sahkot, netahlu no Rigas-Orlas dselszeła stanzijas Behnes, teek pee **Behnes muischas uf mantojuma teesibam atdoti.**

Tuwakas sinas pee **muischwaldes.**

Leel-Behrsteles Itzu meschâ eek **4. Nowembri sch. g. daschadi**

meschagabali

wairakfolischanâ pahrdoti.

Leel-Platones meschâ

tiks 15. Nowembri **buhwkoki** un 16. Nowembri

malka

masakâs dalâs wairakfolischanâ pahrdota.

Muischwalde.

Ahnesmuischas meschâ,

pee meschasarga Balgalwa wairakfolischanâ pahrdos 77 gabalus **malkas** un **schagaru meschu** nozirschanai pret tuhlitsamakfu 3. Nowembri 1900. g. Turpat ari pahrdod asim saufu malku un schagarus.

Mescha walde.

Mescha

pahrdoschana.

Lestenes mescha walde pahrdos 27. Oktobri sch. g. pulkst. 11 no rihta wairakfolischanâ pret tuhlit samaksu

balku un malkas

mescha

masakôs gabalôs preeksch nozirschanas, meschasargu: Kriksche, Spriga, Lihza un Buhdela mescha dalâ. Tuwakas sinas pee pee weetejeem meschasargeem.

Mescha walde.

Kreewijas un ahrsemes

wihna,

konjaka, ruma, araka, puntscha, balsama, bischofa, faldu un ruhktu schnapschku, daschadu likeeru leelu krahjumu,

D. S. Saradschewa, Tifliſâ,

kreewu konjaku,

kreewu schampanjeeti

par 65 kap., 1 rubli, 1 rbl. 25 kap., 1 r. 75 kap. un 2 rub. 50 kap. butelê u. t. t.

peedahwà

A. Loginows,

tehjas, augłu, kolonial-pretschu un wihna tirgotawa

Jelgawâ, Katoku eelâ № 2.

Smehketaju kungeem!

Tà kà Goudron-hilses naw wairs agrakâ wehrtibâ, tad zehlees prasijums pehz labahm un tomehr lehtam hilsem. Scho robu ispildit usnehmuschahs

Dim-hilses no

A. N.

Bogdanowa

tabakas fabrikas noliktawas

Jelgawâ, Katoku eelâ Nr. 12.

Minetâs Dim-hilses ir if stempeleta frantschu papira, glihti strahdatas un dahonamas wairak lauku un pilsehtas bodês.

NB. Tàpat ari **ihstâs Zarskija hilses** (ar glihtu walsts ehrgli) un **Lichtensteina Automata-hilses** ir eswehlamas

Teizami papirosi:

Elektra 10 gab. 6 kap., Barskija 10 gab. 3 kap. un Troika 20 gab. 5 kap., labakâ III. sortes tabaka „Swesda № 14".

Sandera kapôs

kapu sehta

pahrdodama. Japeeprasa Jelgawâ, Skrihwera eelâ № 18, pee G. Range.

Wiseem, kas muhs muhsu **jubilejas deenâ** ceraudsijuschi, issakam

sirsnigas pateizibas.

Wez. mahz. Conradi.
Ottilie Conradi.

Jelgawâ, 19. Oktobrî 1900.

Palihdsibas Beedriba preeksch masturigeem **Jelgawas realskolas audsekneem** isrihkos minetai beedribai par labu schi gada nowembera mehnesî jaunajâs realskolas telpâs

lotereju.

Dahwanas preeksch loterejas teek preti nemtas no: 1) Allunana kundses, Leelajâ eelâ № 21; 2) Jegera kundses, Leelâs un Pastes eelas stuhrî; 3) Weiklewitza kundses, Katoku eelâ № 22; 4) Lasdina kundses, Sakas un Kangihseru eelas stuhrî; 5) Tschakste kundses Katoku eelâ № 17; 6) skolotaja E. Bastena, Leelajâ eelâ № 55; 7) direktora F. von Kuhlberga, Swehtes eelâ № 18. Loterejas biletes à 25 kap. dabujamas pee augschâ minetam personam.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas

Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedriba

Katoku eelâ № 46, „Semkopja" redakzijas telpâs. Sawu darbibu Sabeedriba ussahka schi gada februara mehnesî.

Beedru garantija 30. Septembrî 176,000 rbł.

Nem preti eegulbijumus un maksâ par teem 6 prozentes gadâ. Par aisdewumeem nem 7—8%. Darba laiks ik darba deenu no pulkst. 11—12.

Kurpneeku un sedleneeku

prezes

leelâ iswehlê peedahwà

P. S. Smirnowa manteneeki,
J. S. Parûgina manteneeki.

Ihpaschneeks A. Artemjew's.

Jelgawâ, 96 kolonadôs 96.

Brahli Hall agrat A. Schweissing

Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 14, **Jelgawâ,**

peedahwà sawu bagato krahjumu:

tuhku,	wilnana un puswilnana stofu
bukstinu,	dahmu apgehrbeem,
paleto stofu,	apgehrbu barchentu,
oderu barchentu,	gumijas galoschu.
leetus sargu,	

Kaschoku un mantelu wirsdrehbi.
Baranchenus apkantejumeem un wati.
Wilnana, sihda un pussihda lakatus.
Audekla, pusaudekla un kokwilnas prezes.

Mahksligas palmas,

makart-buketes, weenus palmu sarus, kronus, krustus un **puku wijumus** peedahwà **loti bagatâ** un **skaistâ iswehlê** par **wislehtakam zenam**

V. Boitmann's,

dahrsu saknu un kronu pahrdotawa

Jelgawâ, Katoku eelâ № 20.

Hermana Rubinsteina kaschokumagasina

Jelgawâ, Pils eelâ № 1.

Peedahwaju zaur scha gada personisko isdewigo eepirkschanu eeksch- un ahrsemes tirgôs manu leelo krahjumu **Sibirijas** un **Amerikas kaschoku ahdas,** kà ari **nufes, krahgus, zepures, Krimas barankischus** un **karakula ahdas** par mehrenam zenam.

Peenemu pagatawoschanâ damu u. kungu kaschokus pehz jaunakàs modes ihsâ laikâ.

Sihmejos augstzeenibâ **Karlis Behrsinsch,**
weikala ihpaschneeks.

Ed. Zehder's — Rigâ.

Laukſaimneezibas maschinu un semkopibas rihku lehgeris

Karla eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselszeła stazijai,

eewehlê

kulamàs maschinas ar **rokas** un **gehpeła dsenamo,** preeksch 2, 4, 6, 8 un wairak sirgeem ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wisas maschinas no **jaunakàs** un **labakàs konstrukzijas** un if **ismekletà wislabakà materiala.**

Wifs sem galwoschanas.

Tahłak: **wisadu sortu arkli, sehklas aparaji, ezeschas, sehj-maschinas, seena grahbekli, labibas wehtijamàs maschinas, ekseln maschinas** u. t. t.

Peena separatori.

Lokomobiles un twaika kulmaschinas

jaunakàs konstrukzijas

if **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 5, 6, 8 un 10 sirgu spehka.

Wehstulu adrese: Ed. Zehder — Rigâ.

Nupat kà isnahza jauna grahmata

un dabonama pee J. F. Steffenhagena un dehla, kà ari pee J. Schablowsky Jelgawâ, Katoku eelâ № 9 un Rigâ, Skahrnu eelâ № 6:

Garigas dseesmas

skolai un behrnu deewkalposchanai.

Makſà stiprâ wahkâ eesseeta **40** kap.

Palihgs

jaunam latwju saldatam

preeksch

karadeenesta eemahzischanàs.

Pehz mahzibu preekschmetu pahrskata, kas jasina katram kahjneeku saldatam (Wisaugstakâ pawehle pa Kara-pahrwaldi no dezembra 11. d. 1880. g. № 335), ar latwisku tulkojumu sastahdijis

Jahnis Busch,

114. Nowotorschku kahjneeku pulka parutschiks.

Treschais pahrlabots isdewums.

Ar Keisara Majestetes bildi un 35 sihmejumeem tekstâ.

Makſà **50** kap.

Mahzekles,

kas wehlàs pamatigi schnitu sihmeschanu un schuhschanu eemahzitees, war peeteiktees pee modistes **L. Puschkewitz,** Jelgawâ, Katoku eelâ № 30.

Peenemu ari pagatawoschanâ wisadus dahmu un behrnu apgehrbus.

L. Puschkewitz.

Mahzeklis

war peeteiktees pee wihlu zirteja **H. Wolf,** Jelgawâ, Katrihnes eelâ № 9.

Jaunkundses,

kas grib kreetni eemahzitees skroderschanu, ar roku un maschinu, mehru nemt, schnites sihmet un peegreest, teek peenemtas uf gadu waj pusgadu par lehtu maksu. Tàpat ari jaunkundses, kas schujamo jau prot un gribetu tikai eemahzitees mehru nemt, schnites sihmet, peegreest un skroderet, teek 3 lihds 3 nedeku laikâ labi eemahzitas un dabon pee tam klaht schnites preeksch wisadam kleitem, jakam, paletojeem, kaschokeem u. t. pr. Jelgawâ, Kanengihseru eelâ, pahri preti Steffenhagena drukatawai, pee skroderenes **Treulohn.**

Pirts uskopejas

pee numuru pirtim, kas prot treewisku, wajadsigas Kronberga pirti Jelgawâ, Dobeles eelâ № 43.

Baranku muses, baranku baretes, kaschoku baretes un muses, kungu tuhbas zepures un kaschoku zepures, baranku un karakul-ahdas preeksch krahgeem peedahwà par **loti lehtam zenam tikai Gottliebs,** Jelgawâ, tikai Leelajâ eelâ.

Lapu slotas

pehrk Jelgawâ, Kangihseru eelâ № 40.

Peektdeen 6. Oktobri isskrita Annas wahrtôs

aissainis

ar 6 jauneem krekleem. Godigs atradejs war nodot pret trim rubleem patelzibas Laukſaimneeku konsuma weikalâ pee Annas wahrteem.

Jaunâ pirtî

Jelgawâ, Dobeles eelâ № 52, war pehrtees zetortdeenâs, peektdeenâs un sestdeenâs. Makſà 30 kap. par stundu nummura pirtî Lauschu pirtî peektdeenâs un sestdeenâs makſà 4 kap. par pirti.

J. Neumans.

Dabujamas pee **J. F. Steffenhagena un dehla** un **J. Schablowsky** Jelgawâ, Katoku eelâ № 9 un Rigâ, Skahrnu eelâ № 6:

Zeła maise

no swehta Deewa wahrda

kristigeem saldateem apgahdata un pasneegta no Latweeschu draugu beedribas.

Saturs: 1. Lekzioni un ewangeliumi, 2. Ismekletas Dahwida dseesmas. 3. Garigas dseesmas. 4. Luhgschanas. 5. Tas swehtais wakarehdeens. 6. Kara wihra swehrestiba.

Makſà 30 kap.

Pamahzischana,

kà slimus mahjas lopus ahtri un weegli war pasiht un dseedinat.

No **Jeannot Wegner.**

Ar 4 bildem. (Otra druka.)

Makſà **75** kap.

Behrnu preeks,

jeb masa, masa grahmatina, zaur ko behrni weegli, ahtri un skaidri war eemahzitees lasit.

Wiseem Latweeschu behrneem par labu apgahdata no A. S. (Septitâ druka.)

Makſà 10 kap.

Behrnu dahrss.

Lasamà grahmata mahjâ un skolâ.

Sastahdits no Jelgawas kurlmehmu-skolas skolotajeem.

Makſà 35 kap.

Pawahru grahmata

pehz ismehginajumeem sastahdita

no kahda teizama pawahra.

Makſà 1 rub.

Дозволено цензурою. Рига, 23-го Октября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Te klaht 2 peelikumi.)